

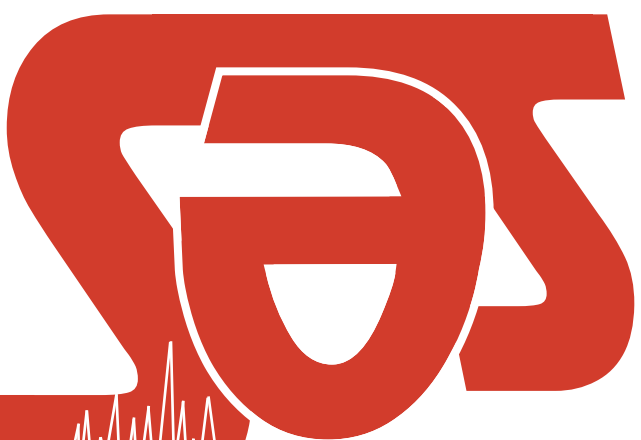
Tərəqqi yolunun başlanğıcı
- 14 iyul 1969-cu il

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 123 (7048)

13 iyul 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Azərbaycan-Pakistan: qarşılıqlı etimad və inam

Prezident İlham Əliyev: "Biz güclü tərəfdaşlığı nəinki
siyasi səviyyədə, o cümlədən iqtisadiyyat, ticarət və
sərmayələr sahələrində də quracağıq"

2020-ci ilin tarixi iyul günləri: Böyük Zəfərə aparın yol

**Çoxuşaqlı olmaq
yaxşıdır, amma...**

**İxtisas seçimi zamanı
nələrə diqqət
edilməlidir?**

**Ölkədən getmək hüququna
"Stop" qoyulması hansı hallarda
həyata keçirilir?**

**Psixotron
mult-terror:
Zombilər necə
yetişdirilir?**

**XƏBƏRDARLIQ:
Bu gün 40 dərəcə
isti olacaq**

Azərbaycan müstəqil dövlət olaraq bütün sahələrdə olduğu kimi, xarici siyasətlə bağlı qanunvericilik bazasının yaradılması və beynəlxalq konvensiyalara qoşulmaq istiqamətində böyük uğurlar qazanıb. 1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının təkidi ilə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, xarici siyasətin həyata keçirilməsi istiqamətində də ardıcıl işlər görüldü. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində etibarlı tərəfdaş kimi tanınmağa başladı, bir sıra dövlətlərlə diplomatik əlaqələr quruldu. Ümummilli Liderin hazırladığı mükəmməl xarici siyasət strategiyasının məntiqi nəticəsi olaraq, ölkəmiz bütün regional məsələlərdə həlledici söz sahibinə çevrildi. Bir çox dövlətlərlə yanaşı, müstəqil Azərbaycan Pakistanla da diplomatik əlaqələr qurdu. Hər iki ölkə bir-birinə sıx dostluq əlaqələri ilə bağlıdır. Münasibətlərin inkişafında dövlət başçılarının qarşılıqlı səfərləri xüsusi rol oynayıb, bir sıra vacib sənədlər imzalanıb.

Azərbaycanın suverenliyini ilk tanıyan ölkələrdən biri kimi Pakistan ölkəmizlə siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin yeni tarixi şəraitə münasib şəkildə yenidən qurulmasına çalışmışdır.

"Bizim qardaşlığımız xalqlarımızın əsrlərlə bundan əvvəl təsadüf edən, bir-birinə olan dərin hissələrinə əsaslanır". Bu fikri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyulun 11-də İslamabadda Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif ilə mətbuata bəyanatında deyib.

Bu bağlantanın böyük sərvət olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Bu gün Pakistan ilə Azərbaycan arasında qardaşlıq münasibətləri həmin bünövrəyə

Azərbaycan-Pakistan: qarşılıqlı etimad və inam

Prezident İlham Əliyev: "Biz güclü tərəfdaşlığı nəinki siyasi səviyyədə, o cümlədən iqtisadiyyat, ticarət və sərmayələr sahələrində də quracağıq"

ruktur, daşımalar və bir sıra digər sahələrdə, o cümlədən çox uğurla əməkdaşlıq etdiyimiz müdafiə sənayesində bir sıra layihələri artıq nəzərdən keçirdik. Beləliklə, biz güclü tərəfdaşlığı nəinki siyasi səviyyədə, o cümlədən iqtisadiyyat, ticarət və sərmayələr sahələrində də quracağıq. Baxın, bu gün nə qədər sənəd imzalandı. Biz həmin sənədlərin mübadiləsinin şahidi olduq" - deyə Prezident bildirib. Cənab Prezident onu da bildirib ki, biz hər zaman bir-birimizi dəstəkləmişik. Biz hər zaman əməkdaşlıq etmişik: "Lakin hazırda biz ticarət, sərmayələr, sənaye, energetika, daşımalar, nəqliyyat dəhlizləri kimi sahələrin praktiki elementlərinə qədem qoyuruq. Bütün bunlar bizim planlarımızdır və bütün planlarımız icra olunacaqdır".

"PAKİSTANIN YÜKSƏKRÜTBƏLİ RƏSMİLƏRİNİN BİRMƏNALI BƏYANATLARI BİZƏ ƏLAVƏ GÜC-QÜVVƏT VERDİ"

Pakistan-Azərbaycan əlaqələri həm də hərbi əməkdaşlıq məsələsində inkişaf edir. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, Azərbaycan Respublikası ilə Pakistan arasında 2002-ci ildə imzalanan müdafiə və hərbi sahədə əməkdaşlıq haqqında saziş bunun bariz nümunəsidir. Qeyd olunan sənəddə hər iki ölkənin hərbi-siyasi sahədə tərəfdaşlığının prioritet istiqamətləri əks olunub. Bu müqavilə ilə dövlətlərimiz arasında hərbi əlaqələr daha da genişlənib. Pakistan həmişə Azərbaycanın yanındadır və Azərbaycana qardaş və dost ölkədir və bu münasibət qarşılıqlıdır. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüz və təxribatları, günahsız insanlara qarşı hücumları

əsaslanır. Biz qardaşlıq və dostluq. Biz hər işdə, istənilən beynəlxalq təsisat daxilində, hər beynəlxalq məsələdə bir-birimizi dəstəkləyirik. Məsələn, irəli sürdüyümüz təşəbbüsdə qardaşlarımız bizi dəstəkləyir və eyni dəstək qarşılıqlı olur. Cəmmu və Kəşmir məsələsində bizim birmənalı dəstəyimiz qardaşlığımıza, eləcə də beynəlxalq hüquqa olan sadıqlığımızdır. Kəşmirilərin hüquqları onilliklər boyu diqqətdən kənar qalmış, pozulmuşdur. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnəmələri məsələnin necə həll olunmasını aydın şəkildə təsvir edir. Lakin, əfsuslar olsun ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnəmələrinin icra mexanizmləri yoxdur. Ancaq qardaş və dost kimi biz Sizinlə, Kəşmirdəki qardaşlarımızla hər zaman yan-yan olacağıq, beynəlxalq hüququn və ədalətin tərəfində dayanacağıq. Mən əminəm ki, ədalət zəfər çalacaq".

GƏLƏCƏK ƏMƏKDAŞLIQDA YENİ İMKANLAR

Azərbaycanın dost, qardaş ölkə olan Pakistanla əlaqələr yüksələn bir xətlə inkişafdadır. Hər iki ölkə həm ikitərəfli, həm də

çoxtərəfli platformalarda bir-birinə daim dəstək göstərməsi münasibətlərin inkişafında müstəsna bir rol oynayır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan səfəri çərçivəsində təkbətək və geniş tərkibdə görüşlər zamanı aparılan müzakirələrdə qarşılıqlı inam və etimad özünü büruzə vermiş oldu. İslamabadda Azərbaycan ilə Pakistan arasında imzalanan sənədlər dövlətlərarası münasibətlərdə yeni imkanlar açacaqdır, "Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Pakistan İslam Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi arasında konsulluq sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında tranzit ticarət haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında preferensial ticarət Sazişi", "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə Pakistan İslam Respublikasının Kommunikasiya və Özəlləşdirmə Nazirliyi arasında dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında mineral ehtiyatlar və geologiya sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memo-

randumu", "Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi ilə Pakistan İslam Respublikasının Milli İrs və Mədəniyyət İdarəsi arasında 2024-2029-cu illər üzrə mədəni mübadilə Proqramı", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında elmi və texnoloji əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında turizm sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş" və digər sənədlərin imzalanması gələcək əməkdaşlıqda yeni imkanlar vəd edir.

Görüş çərçivəsində ikitərəfli ticarətə genişləndirməklə bağlı razılığa gəlinib. Birgə əməkdaşlıq və birgə investisiya sahələri müzakirə olunub və qarşılıqlı mənfəətli layihələrə ilkin olaraq 2 milyard dollar dəyərinə investisiyalarla bağlı müzakirə aparılıb.

"Yatıracağımız sərmayələrin ilkin həcmi, əziz qardaşımızın qeyd etdiyi kimi, təxminən iki milyard dollardır. Biz energetika, infrastr-

Pakistan xalqı, dövləti tərəfindən daim pislənilmişdi. Azərbaycan-Pakistan dostluğu əbədidir və sarsılmazdır.

"Biz həmişə çətin zamanlarda bir-birimizin yanında olmuşuq. Biz əlbəttə, xatırlayırıq ki, 2020-ci ildə Vətən müharibəsi zamanı Pakistan öz bəyanatları ilə Azərbaycana açıq şəkildə siyasi dəstək verən ölkələrdən biri idi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı mövqeyini birmənalı şəkildə ifadə edirdi" - deyə Prezident bildirib. 2020-ci ilin 27 sentyabr tarixində ölkəmizdə Vətən müharibəsi başlayanda Pakistan xalqı Azərbaycana dəstək nümayiş etdirdi və bizim yanımızda olduqlarını nümayiş etdirdilər. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünə, terrorçuluğuna, mülki insanlara qarşı hücumlarına Pakistan da hər zaman mövqeyini bildirdi. Azərbaycana dəstək nümayiş etdirərək yanımızda oldu.

Ardı səh. 3

Əvvəli səh. 2

"Biz, bütün Azərbaycan xalqı yaxşı bilir ki, işğal dövründə Pakistan hər zaman yanımızda olan bir sıra ölkələrdən biri olmuşdur", - deyən Prezident bildirib ki, İkinci Qarabağ müharibəsi - Vətən müharibəsi zamanı siyasi dəstək və Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyən Pakistanın yüksək rütbəli rəsmilərinin birmənalı bəyanatları bizə əlavə güc-qüvvət verdi: "Pakistan məhz işğala görə Ermənistanla diplomatik münasibətləri qurmayan ölkədir. 2020-ci ilin noyabrında Qələbəmizi qeyd etdiyimiz zaman xalqımızın əllərində Azərbaycan, Pakistan və Türkiyənin bayraqları var idi. Bu, bizim münasibətlərimizi unikal edir. Bu gün praktiki layihələrlə bağlı bu münasibətləri hiss etmək üçün müzakirə etdiklərimiz bu bünövrəyə əsaslanır." Bu dəstək xalqımız tərəfindən çox böyük rəğbət və sevgi ilə qarşılandı, şəhər və kəndlərimizdə Azərbaycan bayrağı ilə yanaşı, Türkiyə və Pakistan bayraqları da dalğalandırılır.

Pakistan dövləti Azərbaycanın ədalətli mövqeyini bütün səviyyələrdə, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlarda dəstəkləyib, ölkəmi-

Azərbaycan-Pakistan: qarşılıqlı etimad və inam

Prezident İlham Əliyev: "Biz güclü tərəfdaşlığı nəinki siyasi səviyyədə, o cümlədən iqtisadiyyat, ticarət və sərmayələr sahələrində də quracağıq"

biridir. Bakıda Pakistanın, İslamabada isə Azərbaycanın daimi nümayəndəliyi açılmışdır. Pakistan və Azərbaycan arasındakı əlaqələr siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik, mədəniyyət, müdafiə və digər sahələri əhatə edir. Hər iki ölkə bir-birinə sıx dostluq əlaqələri ilə bağlıdır. Hərbi, hərbi-texniki, hərbi-təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlıq xalqlar arasında ənənəvi dostluq və qarşılıqlı etimadın təzahürüdür.

Azərbaycan da hər zaman qardaş ölkə-

tiyyətlə dəstəkləyirik və əlbəttə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin yerinə yetirilməsini dəstəkləyirik. Beləliklə, haqq Sizin tərəfinizdədir, ədalət, beynəlxalq hüquq Sizin tərəfinizdədir. Azərbaycan öz mövqeyini birmənalı şəkildə ifadə edən və öz mövqeyini müdafiə edən ölkələrdən biridir" - deyə Prezident diqqətə çatdırıb.

İslamabadda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan

yi, Azərbaycanın haqlı və ədalətli mövqeyini müdafiə etməsi, beynəlxalq hüququn prinsiplərini rəhbər tutması yüksək qiymətləndirilib. Hazırda ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı potensial olduğu vurğulanıb.

Prezident İlham Əliyevin Pakistana səfəri ikitərəfli münasibətlərin inkişafında öz sözünü deyəcəkdir. Azərbaycanla Pakistanın əlaqələri bundan sonra da dinamik in-

zə maddi və mənəvi dəstək olub. Təbii ki, bu münasibət dövlətlərimiz arasında əlaqələrin inkişafından, dostluq və səmimi qarşılıqlı münasibətlərdən qaynaqlanır. Dövlətlərarası münasibətlərin qısa tarixi dövrünə nəzər salsaq görürük ki, Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan, onunla diplomatik əlaqələr yaradan və Azərbaycanda səfirliyini açan ilk müsəlman dövlətlərindən

nin - kəşmirilərin haqq işini dəstəkləyibdir. Bu münasibətlər xalqların əsrlərlə bundan əvvəl təsadüf edən, bir-birinə olan dərin hisslərinə əsaslanır. "Bizim Cəmmu və Kəşmirə bağlı mövqeyimiz yaxşı məlumdur. Biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Təmas Qrupunun üzvləriyik. Biz Cəmmu və Kəşmir əhalisinin hüquqlarını qə-

Islam Respublikasının Prezidenti Asif Əli Zərdari ilə geniş tərkibdə görüşdə ölkələrimiz arasında siyasi əlaqələrin yüksək səviyyədə olmasından məmnunluq ifadə edilib. Pakistanın və Azərbaycanın daim bir-birini dəstəkləməsi, xüsusilə torpaqlarımız otuz il ərzində işğal altında olduğu dövrdə Pakistanın ölkəmizə siyasi dəstə-

kişaf edəcək.

Azərbaycan və Pakistan qardaş xalq olduğunu və münasibətlərin qarşılıqlı dəstək, səmimiyyət üzərində qurduğunu əməli fəaliyyətdə göstərib. Bu münasibətlər müasir dünyada yeni müstəviyə yüksəlib.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Qırğıstanın "Veçerni Bişkek" nəşrinin internet saytında iyulun 6-da Şuşa şəhərində keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (ATT) qeyri-rəsmi Zirvə görüşü barədə məqalə dərc olunub. Məqalənin müəllifi Mederbek Korqanbayev yazır ki, Zirvə görüşü TDT-nin himayəsi altında maraqların genişlənməsi və türk xalqları arasında əlaqələrin möhkəmlənməsindən xəbər verir.

"Zirvə görüşünün nəticələrinə və Qarabağ Bəyannaməsinin imzalanmasına əsaslanaraq belə qənaətə gəlmək olar ki, Türk dünyası daha böyük iqtisadiyyat, ticarət, nəqliyyat marşrutlarının yaradılması və hərbi-siyasi konsolidasiya məsələlərinə keçməyə başlayır. Qırğıstan, öz növbəsində, nəqliyyat infrastrukturunun, yaşıl enerjinin inkişafı üzrə layihələrin həyata keçirilməsində maraqlıdır və iqlim dəyişikliyi ilə bağlı məsələlərdə yardım göstərməyə hazırdır", - deyə müəllif qeyd edir.

Onun fikrincə, türk dövlətlərinin birliyi getdikcə genişlənir və bu, Azərbaycanın apardığı nəhəng işin nəticəsidir. "Sırr deyil ki, Bakı Türk Dövlətləri Təşkilatının möhkəmlənməsinə və statusunun yüksəldil-

"Veçerni Bişkek": Azərbaycanı haqlı olaraq türk gəmisinin sükançısı adlandırmaq olar

məsinə böyük töhfə verir. Azərbaycanı haqlı olaraq türk gəmisinin bələdçisi, sükançısı

adlandırmaq olar. Gələcəkdə Avropa İttifaqının nümunəsində olduğu kimi, TDT-nin təd-

ricən bir növ iqtisadi və hərbi bloka çevriləcəyini proqnozlaşdırmaq olar. Böyük ehtimalla, bu blok Cənubi Qafqazı, Avrasiyanı və Mərkəzi Asiyayı əhatə edə bilər".

Müəllif daha sonra qeyd edir: "Dünya xəritəsində Turan kimi yeni hərbi-iqtisadi birliyin formalaşması sabitlik yaratmağa qadir olan geosiyasi gücün meydana çıxmasına gətirib çıxaracaq və türklərə dünya aktorları qarşısında təhdidlərə birgə müqavimət göstərməyə imkan verəcək. Ola bilsin ki, ittifaqın yaranmasından və türk ölkələrinin iqtisadi potensialının inkişafından 10-15 il sonra avro pul vahidinin timsalında olduğu kimi, Türk dünyasında da Turan pul vahidi dövrüyyə buraxılsın.

Turan pul vahidinin dövrüyyədə olması türkdilli dövlətlərə dünya valyutalarının təsirini azaltmağa, iqtisadi-ticarət əlaqələri gücləndirməyə imkan verəcək. Bakı əsginasların emissiyası mərkəzi, Turanın hərbi-siyasi və iqtisadi paytaxtı olacaq".

Düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti ilə Azərbaycanı dünya birliyinin fəal üzvünə çevirən, bugünkü uğurlarımız üçün möhkəm baza yaradan Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının tarixində böyük rolu vardır. Onun hər addımı ölkəmizin inkişaf tarixinə biri-birindən əhəmiyyətli uğur səhifələrini yazıb. Onun ideyaları hər bir azərbaycanlı üçün dəyərlidir. 1969-cu il 14 iyul tarixinin Azərbaycanın yeni tarixində müstəsna yeri var. Həmin tarixdən başlayaraq respublika həyatının bütün sahələri köklü islahat və sürətli inkişaf yoluna qədəm qoyub. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə gələcək müstəqil dövlətin iqtisadi qüdrətinin təməli qoyulub, respublika inkişaf tempinə görə keçmiş ittifaq miqyasında öncül sıralara çıxıb. Bu baxımdan, Ulu Öndərin Azərbaycanda birinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəldiyi 1969-cu ilin 14 iyul günü xalqımızın tarixi taleyində oynadığı misilsiz rolu ilə daim xatırlanır. Bu tarix Azərbaycanın xilasının birinci mərhələsi, xalqın özünə qayıdış tarixidir. Dünya şöhrətli siyasi xadim öz müdrik fəaliyyəti ilə müasir tariximizin ən şanlı və parlaq salnaməsini yaratdı. Ulu Öndər siyasi fəaliyyətinin bütün mərhələlərində Vətənə, xalqa, torpağa sonsuz məhəbbət və sədaqət hissi ilə, qurub-yaratmaq amalı ilə yaşamış, hər zaman milli dəyərlərə bağlı olmuşdur.

AZƏRBAYCANIN GƏLƏCƏK İNKİŞAFININ STRATEJİ İSTİQAMƏTLƏRİ MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLDİ

Ötən əsrin 60-cı illərində Azərbaycan iqtisadi və mədəni tənəzzül dövrünü yaşayırdı. O zaman məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin gəlişi ilə cəmiyyət həyatının bütün sahələrində sürətli yüksəliş, milli ruhun inkişafı və mədəniyyətin tərəqqisi dövrü yaşandı. Belə ki, 1969-cu ilin 14 iyulunda Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nın I katibi seçildi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə gəlməsindən sonrakı dövr milli özünüdərk, milli özünəqayıdışın başlanğıcı kimi qəbul olunur. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan KP MK-nın I katibi təyin olunduğu il tarixində yeni dövrün, Azərbaycanın sosial - iqtisadi həyatında inkişafın bünövrəsi qoyuldu. 1969-cu il avqustun 5-də Azərbaycan KP MK-nın plenumunda etdiyi tarixi çıxış imperiya rəhbərliyini təşviş salmışdı. Azərbaycan KP MK-nın 5 avqust 1969-cu il plenumunda Azərbaycanın gələcək inkişafının strateji istiqamətləri müəyyənləşdirildi. Bütünlüklə sovet cəmiyyətini bürüyən rüşvətxorluq, korrupsiya hallarının etiraf olunması, ittifaq ölkəsində böyük hadisəyə çevrildi. Ölkədəki acınacaqlı vəziyyət, əhalinin məmurlar tərəfindən əsassız olaraq incidilmə hallarının, rüşvət və korrupsiyanın qarşısının alınması üçün mühüm tədbirlər hazırlandı.

O dövrlərdə bütün yaşayış məntəqəsində - şəhərlərdə, qəsəbə və kəndlərdə əhalinin mənzil-məişət şəraiti kökündən yaxşılaşdırıldı. Hazırlanan strateji proqrama əsasən, 1970-ci illərdə bütün Azərbaycan əzəmətli tikinti meydanına çevrildi. Ümumiyyətlə, ölkənin hər yerində infrastruktur yaradıldı, yeni xidmət sahələri açıldı. Ümummilli Lider hələ o illərdə Azərbaycanın gələcəyini hesablayır, bugününü qururdu. Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın hər bir yerində nəhəng layihələr, yenidənqurma işləri həyata keçirilirdi.

GƏLƏCƏYƏ HESABLANMIŞ İSLAHATLAR

1969-cu ildə hakimiyyətə gəldiyi ilk günlərdə Ulu Öndər Heydər Əliyev bütün sahələrdə yüksək ixtisaslı kadrların yetişdirilib hazırlanması məsələsinə böyük diqqət və qayğı göstərdi. Bu kadrların böyük əksəriyyətini respublikanın özündə hazırlamaq məqsədilə o, ali və orta ixtisas müəssisələrinin maddi-texniki bazasını möhkəmləndirdi. Onların yeni binalar və avadanlıqlarla təchiz olunmasını təmin etdi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və gərgin əməyi, səyi nəticəsində Cənub Naxçıvanski adına Hərbi məktəbin açılması Azərbaycanın həyatında çox mühüm bir hadisə oldu. Bildiyimiz kimi, bütün fəaliyyəti dövründə Heydər Əliyev öz taleyini hərbi sənətinə, zabitlik peşəsinə həsr edən böyük hörmətlə yanaşmış və onların xidmətinə yüksək dəyər vermişdir. Azərbaycanlı gəncləri ali hərbi məktəblərə hazırlamaq məqsədilə respublikada hərbi təyinatlı orta internat məktəbini yaratmağın zamanı çatmışdı. Belə bir məktəbin yaradılması Azərbaycanın gələcəyi üçün çox mühüm hadisə olacaqdı. Burada azərbaycanlı gənclər həm rus dilini mükəmməl öyrənə, həm də ibtidai hərbi biliklərə yiyələne və asanlıqla istədikləri ali hərbi məktəblərə daxil ola bilərdilər. Ulu Öndər Heydər Əliyev həmin məktəbin necə olacağını, fəaliyyətinin xüsusiyyətləri barədə də fikirlərini bildirmiş və tez bir zamanda bu istiqamətdə işlərin görülməsi üçün Maarif nazirinə tapşırıqlarını əbədiləşdirib. Bununla da Moskvanın buna müdaxilə etməməsi üçün təşəbbüsün Maarif Nazirliyindən gəlməsinə şərait yaratmışdır.

Tərəqqi yolunun başlanğıcı - 14 iyul 1969-cu il

1971-ci ildə məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü, gərgin zəhməti və uzaqgörənliyi sayəsində, böyük əziyyətlər bahasına tarixi addım atıldı. Cənub Naxçıvanski adına hərbi təmayüllü məktəb yaradıldı. Bu hərbi məktəbdə azərbaycanlı gənclər təhsil almağa başladılar.

XİLASKARLIQ MISSİYASI - XALQIN QURTULUŞU

Xalqımızın Ümummilli Lideri, Dahi Şəxsiyyət Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi, fədakarlığı, müdrikliyi Onu bütün dünya azərbaycanlılarının Liderinə çevirib. Bütün ömrünü canından artıq sevdiyi xalqına, ölkəsinə həsr edən Ulu Öndər Heydər Əliyev tariximizdə müstəqilliyimizin Memarı və Qurucusu olaraq adını əbədiləşdirib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin düşünülmüş siyasəti dövlətin gələcək həyatının inkişafına hesablanmışdır. Belə ki, Ulu Öndər Azərbaycan dövlətini və xalqını dövrün ən çətin sınaqlarından çıxararaq, ölkənin ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi tərəqqisinə nail olmuşdur. O, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin qorunmasında və möhkəmləndirilməsində titanik fəaliyyət göstərərək fundamental uğurlara imza atıb. Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışından sonra Azərbaycan dövlətinin dirçəlməsində, onun mövqeyinin, təməlinin möhkəmlənməsində rolu əvəzsiz olmuşdur. Məhz 15 İyun xalqımızın tarixinə böyük əhəmiyyət daşıyan günlərdən biri - Milli Qurtuluş Günü kimi daxil olmuşdur. 1993-cü ilin 15 iyununda Ulu Öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdaraq xilaskarlıq missiyasını yerinə yetirməsi xalqımız tərəfindən dövlətimizin qurtuluşu kimi qeyd olunur və həmin tarixdən ölkəmizin yeni bir dövrü başlanıb. O dövür

nəzər salarkən baş verən hadisələrin xalqı, bütövlükdə, uçuruma sürüklədiyin şahidi oluruq. Belə bir zamanda xalqın təkidi və istəyi ilə hakimiyyətə gələn, Qayıdışı ilə böyük nailiyyətləri Azərbaycan salnaməsinə daxil edən Ulu Öndər Heydər Əliyev Ona etimad göstərənlərin ümidini tez bir zamanda doğrultdu. Ulu Öndərin məqsədyönlü siyasəti ilə Azərbaycanın şanlı və silinməz tarixi yazıldı. Dahi Şəxsiyyət xalqına möhkəm dövlətçilik təsisatlarına malik, demokratik və bəşəri dəyərlərə sadıq, dünya birliyində layiqli yer tutan müasir müstəqil Azərbaycanı bəxş etdi. Ölkəmizin qazandığı bütün uğur və nailiyyətlər, inkişaf və tərəqqi, xalqımızın milli dəyərlərinin qorunması Heydər Əliyev Şəxsiyyətinin bəhrəsidir. Ölkəmiz demokratiya, hüquqi dövlət quruculuğu yolu ilə irəlilədi, xalq birliyi yarandı. 1993-cü ilin oktyabr ayının 3-də YAP-ın Sədri Heydər Əliyevin Prezident seçilməsi ölkəmizdə iqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, tənəzzülə uğramasının qarşısının alınması və yeni dövrün tələblərinə uyğun şəkildə islahatların həyata keçirilməsində böyük əhəmiyyət kəsb etdi. Sonrakı dövrlərdə Azərbaycan vətəndaşlarının sosial durumunu yaxşılaşdırılması ilə bərabər, dövlət quruculuğu siyasətinin ardıcıl surətdə həyata keçirilməsi, Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfuzunun artırılması istiqamətində addımlar atıldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyi qarşısında başlıca xidmətləri sırasında dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində görülmüş işlərdən biri kimi dövlət quruculuğunun hüquqi bazasının yaradılması idi. 1995-ci ildə qəbul edilmiş Konstitusiya Azərbaycan Respublikasının dövlət quruculuğunun əsaslarını qoydu. Ulu Öndərin birbaşa təşəbbüsü ilə hazırlanmış və ümumxalq səsverməsi nəticəsində qəbul olunmuş bu Sənəd, müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası kimi tarixə yazıldı. Onun gərgin səyləri nəticəsində hüquqi, demokratik, dünyəvi dövlət quruculuğu yolu ilə irəliləyən müstəqil Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin formalaşması, insanların azad, sərbəst yaşaması, qanunun aliliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə ən yüksək tələblərə cavab verən normativ-hüquqi baza yaradıldı.

Müstəqilliyin əvəzsiz nemət olduğunu və xalqın tarixi taleyində çox önəmli rol oynadığını böyük qürur hissi ilə bəyan edən Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyini əbədi və dönməz etdi: "Azərbaycan xalqı azadlığını əldə etmiş xalq kimi yaşayacaq, öz müstəqil dövlətini qoruyacaq, saxlayacaq və müstəqil Azərbaycan Respublikası əbədi yaşayacaqdır", - deyən Dahi Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu 1994-cü ilin 20 sentyabrında nəhəng neft müqaviləsi - "Əsrin müqaviləsi" imzalandı. Dünyanın ən aparıcı dövlətlərinin ən qabaqcıl şirkətlərinin bu kontraktıda iştirakı isə ölkəmizin regionda əhəmiyyətini və nüfuzunu artırdı. Azərbaycan iri regional layihələrdə, Avropanın və bütövlükdə, dünya

enerji təhlükəsizliyi sistemində qoşuldu.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan dövlətçiliyi qarşısında başlıca xidmətləri sırasında dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində görülmüş işlərdən biri kimi dövlət quruculuğunun hüquqi bazasının yaradılması idi. 1995-ci ildə qəbul edilmiş Konstitusiya Azərbaycan Respublikasının dövlət quruculuğunun əsaslarını qoydu. Azərbaycan demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət kimi ilk dəfə olaraq insan hüquqlarının prioritetliyini və hakimiyyət bölgüsünü özünə gələcək inkişafı kimi seçdi. Ulu Öndərin birbaşa təşəbbüsü ilə hazırlanmış və ümumxalq səsverməsi nəticəsində qəbul olunmuş bu Sənəd, müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası kimi tarixə yazıldı. 1995-ci ildə müstəqil Azərbaycanın ilk parlamentinə keçirilən seçkilər isə dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi prosesinin hüquqi bazasının yaradılmasına daha geniş imkanlar yaratdı.

MİLLİ MARAQLARA VƏ XALQIN ALI İRADƏSİNƏ ƏSASLANAN STRATEJİ YOL

Bu gün Azərbaycanın bütün sahələrində Ulu Öndər Heydər Əliyevin böyüklüyü görünür. Onun Şəxsiyyəti, məhz əməllərini yaşadan Azərbaycanın, bütövlükdə panoramasında özünü göstərir. Müasir həyatımızda Azərbaycana marağın artması Ulu Öndər Heydər Əliyevin düzgün müəyyənləşdirdiyi siyasət nəticəsində mümkündür. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin yürütdüyü siyasət Azərbaycanın böyük nailiyyətlər əldə etməsinə səbəb olub. Müasir dövrdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə uğurlu islahatlar aparılır, Azərbaycan regionun lider dövlətinə çevrilib, diplomatiya sahəsində uğurlar əldə edilib. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı məqsədyönlü fərman və sərəncamlarla, qəbul etdiyi pragmatik qərarlarla, habelə, obyektiv realıqdan irəliləyən addımları ilə ölkəmizin dinamik yüksəlişini və insanların rifahının yüksəlməsini təmin edib. 2003-cü ildən etibarən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin uğurlu daxili və xarici siyasəti, məqsədyönlü islahatlar proqramı ölkəmizin bütün sahələrdə yeni nailiyyətlərlə müşahidə olunan sürətli inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasına səbəb olub.

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası torpaqlarımızın işğaldan azad olması ilə nəticələndi. Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək məqsədilə Zəfər yürüşünə başlaması və qırx dörd gün davam edən hərbi əməliyyatlar nəticəsində Ermənistanın 30 il ərzində qurduğu silahlı qüvvələrini darmadağın edərək qələbə qazanması tariximizə yeni gün olaraq daxil edildi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənən mükəmməl hərbi strategiya və taktika döyüş meydanında Azərbaycan Ordusunun "Dəmir yumruq" əməliyyatını sürətlə və az itki ilə həyata keçirməyə imkan verdi. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, O, ata vəsiyyətini, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ən böyük arzusunun - Qarabağın mənfur düşmənlərdən, işğalçı ermənilərdən azad olunmasını gerçəkləşdirdi. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə sürətli yenidənqurma və bərpa işləri həyata keçirilməkdədir. 30 il ərzində xarabazara çevrilmiş torpaqlarımızda canlanma müşahidə olunmaqdadır. Ümummilli Liderin layiqli davamçısı olan Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət kursu Ulu Öndər Heydər Əliyev ideyalarına söykənir və əldə edilən dinamik inkişaf, sarsılmaz ictimai-siyasi sabitlik göstərir ki, müasir müstəqil Azərbaycanın seçdiyi strateji yol milli maraqlara və xalqın ali iradəsinə əsaslanır.

Zümrüd BAYRAMOVA

Prezident İlham Əliyevin Pakistana dövlət səfəri dünya mediasının diqqət mərkəzindədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri bu ölkənin nüfuzlu media orqanlarının diqqət mərkəzindədir. Belə ki, ingilis dilində nəşr olunan "The Express Tribune" qəzeti "Pakistanla Azərbaycan arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə dair 15 sənəd imzalanıb" sərlövli məqaləsində İslamabadda Azərbaycan ilə Pakistan arasında imzalanmış sənədlərin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərifin iştirakı ilə mübadiləsi mərasimi barədə məlumat verilib. Oxucuların diqqətinə çatdırılıb ki, iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu, tranzit və preferensial ticarət, mineral ehtiyatlar və geologiya, informasiya texnologiyaları və kommunikasiyalar, elm və texnologiya, kiçik və orta sahibkarlıq və digər sahələr üzrə sazişlər imzalanıb, həmçinin 2024-2029-cu illər üzrə mədəni mübadilə proqramının mübadiləsi olub.

"Whnewsenenglish" nəşrinin "Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İslamabadda iqtisadi əməkdaşlıq gündəliyi ilə gəlib" və "The International News" qəzetinin "Azərbaycan Prezidenti Pakistanda iqtisadi əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edir" sərlövli məqalələrində vurğulan ki, iki ölkə enerji, infrastruktur, nəqliyyat daşımaları və bir sıra digər sahələrdə, o cümlədən müdafiə sənayesində bir sıra layihələri nəzərdən keçirib. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, iqtisadiyyat, ticarət və sərmayələr sahələrində güclü əlaqələr qurulacaq, qarşılıqlı ticarətin həcmi artırılacaq. Bu məqsədlə ilk mərhələdə güzəştli ticarət formatına aid 9 maddə müəyyən edilib və bu, yalnız başlanğıcdır.

Pakistan dövlət radiosunun və "Associated Press of Pakistan" agentliyini saytlarında dərc olunan "Prezident İlham Əliyev Pakistan milli abidəsinə əklil qoyub" sərlövli xəbərlərdə qeyd edilib ki, Azərbaycanın dövlət başçısı İslamabadda Pakistan xalqının milli birliyini təcəssüm etdirən monumentin önünə əklil qoyaraq qardaş xalqa dərin ehtiramını ifadə edib.

"Radio Pakistan"ın və "Associated Press of Pakistan" agentliyinin saytında, habelə "News of Pakistan" portalında Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Məhəmməd Şahbaz Şərifin iştirakı ilə iki ölkə arasında sənədlərin imzalanması, həmçinin geniş tərkibdə keçirilən görüş haqqında məlumat verilib.

Materiallarda qeyd olunub ki, Baş nazir Şahbaz Şərif Pakistan xalqının Azərbaycan Prezidentinə olan ehtiramını ifadə edib, iki xalq arasında qarşılıqlı sevgi və qardaşlıq hisslərinin olduğunu bildirdi. O, İslamabadın Qarabağ məsələsində Bakıya, Azərbaycanın isə Keşmir probleminin nizamlanmasında Pakistana güclü dəstəyini xatırladı. Prezident İlham Əliyev isə Pakistan və Azərbaycan xalqlarının çətin zamanlarda bir-birinin yanında olduğunu, 2020-ci ildə Vətən müharibəsi zamanı İslamabadın öz bəyanatları ilə Azərbay-

cana açıq şəkildə siyasi dəstək verdiyini qeyd edib, eyni zamanda, Bakının Cəmmu və Kəşmir əhalisinin hüquqlarını qətiyyətlə dəstəklədiyini deyib.

"Minute Mirror" nəşrində dərc olunmuş "Şahbaz Şərif Azərbaycanla müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığı gücləndirir" sərlövli məqalədə qeyd edilib ki, Pakistanın Baş naziri qarşılıqlı mənfəətli layihələrə ilk olaraq 2 milyard dollar dəyərində investisiyalarla bağlı müzakirə aparıldığını, noyabrda onun Azərbaycana səfəri zamanı bu sərmayəyə dair razılaşmaların imzalanmağa hazır olacağını deyib.

"İslam Post", "Pakistan Today" qəzetləri və "The International News", "Metis Global" portalları da "Pakistan və Azərbaycan sərmayələrinin həcmi 2 milyard dolara çatdırmaq barədə razılıq əldə ediblər" sərlövli əla-

tında materiallar dərc ediblər.

Geniş oxucu auditoriyasına malik olan "Nation" qəzetində isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səfəri ilə bağlı analitik məqalə dərc olunub. Tanınmış pakistanlı siyasi icmalçı Tazin Axtarın müəllifi olduğu məqalədə qeyd olunur ki, Şərqlə Qərbin qovuşduğu və Avropaya qapı açan Cənubi Qafqazın inkişaf edən iqtisadi gücü olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Pakistanla ikgünlük səfərdədir. O, ikitərəfli münasibətlərin əsl qurucusu olan atası, Ümummilli Lider Heydər Əliyevdən həərətli hissləri və qardaşlıq qurmaq həvəsini miras almış lider, Pakistanın böyük dostudur.

Məqalədə diqqətə çatdırılıb ki, son bir neçə ildə liderlərin müxtəlif beynəlxalq forumlarda, xüsusən də cari ayın əvvəlində Astanada keçirilən ŞƏT-in Zirvə toplantısında görüşləri nəticəsində Azərbaycan ilə Pakistan arasında

əlaqələr sürətlə inkişaf edir. Prezident İlham Əliyevin Pakistana səfəri bu təmasların kulinasiya nöqtəsidir. Hər iki ölkə demək olar ki, bütün istiqamətlər üzrə, o cümlədən ticarət, enerji və müdafiə sahələrində sıx, səmimi və inamlı əməkdaşlıq edir. Ona görə də Prezidentin səfəri ikitərəfli əməkdaşlıqda yeni səhifə açır.

Müəllif diqqətə çatdırır ki, Azərbaycan karbohidrogen ehtiyatları ilə zəngindir və hazırda Rusiya enerjisinin Avropaya nəqlinin qadağan olunduğu bir vaxtda Avropa İttifaqı ölkələrinin tələbatını ödəyir.

Pakistanın urdu dilində nəşr olunan "Urdu.point", "Urdu. Dunya News" qəzetlərində və "Urdu.Dunya TV" telekanalının saytında da Prezident İlham Əliyevin dövlət səfəri çərçivəsində Pakistan Prezidenti Asif Əli Zardari ilə geniş tərkibdə görüşü, Məhəmməd Şahbaz Şəriflə apardığı danışıqlar və liderlərin bəyanatları, həmçinin imzalanmış sənədlər haqqın-

da müfəssəl məlumatlar yer alıb.

Dövlətimizin başçısının Pakistana dövlət səfəri bu ölkənin mediası ilə yanaşı, dünyanın bir çox nüfuzlu mətbuat orqanları tərəfindən də geniş işıqlandırılıb. Səudiyyə Ərəbistanının "Arab News", "Əl Mədinə" qəzetləri, Küveytin KUNA rəsmi agentliyi, Bəhreynin BNA rəsmi xəbər agentliyi, Qətərin QNA informasiya agentliyi, Çinin "China.org.cn" portalı, Türkiyənin "Yeni Akit", "Akşam" qəzetləri, "24", "Haber Türk", "EkolTV" telekanalları, Rusiyanın TASS agentliyi, "Vestikavkaza" portalı da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri, bu çərçivədə aparılan danışıqlar və imzalanmış sənədlər, Azərbaycanın qardaş ölkənin iqtisadiyyatına investisiya qoyacağı haqqında geniş materiallar yayıb.

Qələbələrimizi şərtləndirən AZƏRBAYCANÇILIQ İDEYASI

Vətənpərvərlik, eləcə də dövlətçilik kimi təməllərə söykən Azərbaycançılıq ideyası yeni yaranan anlayış olsa da onun mahiyyətinin, konseptual tərəflərinin məhz tədqiqatçılar, ictimai xadimlər tərəfindən şərh edilməsi göstərir ki, bu ideyanın təbliği vacib, həm də aktualdır. Azərbaycançılıq ideyası ölkəmizin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin, milli maraqlarının, eləcə də dünya azərbaycanlılarının ümumi maraqlarının qorunmasını, bununla yanaşı, həm də mədəniyyətimizi, milli-mənəvi dəyərlərimizi, adət-ənənələrimizi, doğma dilimizi yaşatmağı aşılamanı ideyadır və məhz buna görə də təbliği bizim üçün vacib hesab olunur.

Bizə, yəni, xalqımıza, ölkəmizə, dövlətimizə məxsus olan dəyərlərin, maraqların müdafiəsində hər birimiz maraqlı olmalıyıq və bu bizim vətəndaşlıq borcumuzdur, hansı ki bunun elə özü Azərbaycançılıq ideyasının qayəsini, əsasını təşkil edir. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycançılıq ideyası təkə respublikamızın, ölkəmizin hüdudlarında yaşayan azərbaycanlıların ideyası hesab oluna bilməz. Bu, həm də dünyanın istənilən ölkəsində yaşayan, məskunlaşan soydaşlarımızın ideyası olmalıdır. Dünya azərbaycanlılarının vətənimiz, milli maraqlarımız, ali dəyərlərimiz naminə təşkilatlanması, bunun üçün də onların mədəni və mənəvi əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi baxımından Azərbaycançılıq ideyası olduqca vacibdir. Azərbaycançılıq ideyası bizim milli maraqlarımızın, dəyərlərimizin müdafiəsi, eləcə də azərbaycanlılarının ümumi maraqlarının qorunmasını baxımından həm də əvəzsizdir. Ona görə də ölkə hüdudlarından kənarında yaşayan soydaşlarımızın öz aralarında, eləcə də onların ölkəmizlə əlaqələrinin möhkəmlənməsi, bu əlaqələrinin daha da yaxşılaşdırılması Azərbaycan dövlətinin xüsusi diqqət mərkəzindədir. Məhz bu istiqamətdə dövlətimiz tərəfindən göstərilən dəstək də bu baxımdan tamamilə başadüşüləndir və heç də təsadüfi deyil.

"Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası Azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz Azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq", deyə bəyan edən Ulu Öndər Heydər Əliyev

vey daim vurğulayırdı ki, Azərbaycançılıq ideologiyası vahid, bölünməz Azərbaycanı qoruyub saxlamaq və möhkəmləndirmək üçün vasitədir. Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycançılıq ideyasına böyük önəm verirdi və ona görə də Azərbaycançılıq ideologiyasının milli həmrəyliyəmizin aparıcı amilinə çevrilməsi istiqamətində mühüm işlər görürdü. Etiraf etmək lazımdır ki, elə məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin söyi sayəsində Azərbaycançılıq ideyası mahiyyətcə real məzmun daşımağa başladı. Ulu Öndər Azərbaycançılığı milli ideologiyaya çevirməklə cəmiyyətin həmrəylik və bütövlüyünə, mənəvi birliyinə nail oldu. Bu baxımdan da cəsarətlə deyə bilərik ki, Azərbaycançılıq ideyasının da yaradıcısı məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevdir.

Müstəqil Azərbaycanımızın milli maraqları ətrafında birləşməyi Ümummilli Liderimiz xarici səfərləri zamanı hər zaman tövsiyyə edirdi. Özünün xarici səfərləri zamanı həmin xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla görüşlər keçirən Ulu Öndər Azərbaycanın milli maraqları, dəyərləri naminə birləşmə-

yin vacibliyini hər zaman vurğulayırdı. Xüsusən də, Ulu Öndər Heydər Əliyev, 2001-ci ildə keçirilmiş və dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmyerlilərimizin dəvət olunduğu Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında milli birliyin və həmrəyliyin təmin edilməsi, Azərbaycan dövləti ilə dünya azərbaycanlılarının əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, qarşıya çıxan problemlərin həllində səylərin birləşdirilməsi, Azərbaycan dilinin və milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılması kimi vəzifələri dünya azərbaycanlılarının qarşısında qoydu. Bundan əlavə, 2002-ci ildə Ulu Öndər "Xarici ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması barədə" Fərman imzaladı. Əlbəttə ki, məqsəd müxtəlif xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla koordinasiya olunmuş fəaliyyəti təmin etmək və bu sahədə dövlət siyasətini həyata keçirmək idi. Ümummilli Lider Heydər Əliyev bu istiqamətdə məhz öz fəaliyyəti ilə bunun öhdəsindən layiqincə gəldi. Ona görə bu qənaətdəyik ki, Ulu Öndər tərəfindən əsas qoyulan bu ideologiya, Azərbaycançılıq ideyası dünya-

da yaşayan soydaşlarımız arasında milli birlik və həmrəylik yarada bilib, haqq səsimizin dünyaya çatdırılmasında əvəzsiz olubdur.

Bütün dünyaya səpələnmiş 50 milyondan artıq azərbaycanlı vahid ideallar naminə səfərbər etmək, birləşdirmək üçün Azərbaycançılıq ideyası əvəzsizdir. Çünki milli mənsubiyyətdən, harada məskunlaşmasından, hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq, özünü azərbaycanlı hesab edən hər bir insan üçün Azərbaycançılıq, ilk növbədə, möhkəm istinad mənbəyi, ideoloji bünövrə olaraq qəbul edilir. Azərbaycançılıq ideyasının gücünü, nəyə qadir olduğunu, milli birliyin, həmrəyliyin qüdrətini 44 günlük Vətən müharibəsində hər birimiz çox yaxşı müşahidə etdik. Bunu tək biz yox, bütün dünya ictimaiyyəti gördü. Məhz bizim birliyimiz, həmrəyliyimiz, Azərbaycançılıq ideyasının qələbəyə nail olmağımızda əsas, həlledici rol oynadığına hamı şahid oldu. Ona da hər kəs şahid oldu ki, qazandığımız qələbə, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi dünyanın harasında, hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmayaraq,

hər bir azərbaycanlıya qürur hissi yaşatmaqdadır. Çünki hər kəs gördü və başa düşdü ki, bütün dünya azərbaycanlılarının milli iftixar yeri olan bir Vətən var və bu, Azərbaycanlıdır. Hər kəs əmin oldu ki, bizi məhz Azərbaycançılıq ideyası həmin Vətən uğrunda birləşdirir və daha da güclü, qüvvətli, qüdrətli edir.

Dünya ictimaiyyəti 44 günlük savaş dövründə gördü ki, xalqımız, məhz Azərbaycançılıq ideologiyasına sadiq qalaraq, Vətən sevgisi, torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda birləşərək, Azərbaycanın ərazilərini işğaldan azad etdi, işğala son qoydu. Gördü və əmin oldu ki, Azərbaycançılıq ideyası, vətən sevgisi bizi birləşdirdi, həmrəyliymizi təmin etdi və düşmən üzərində qələbəmizə ən qısa zamanda nail olduq, Zəfər qazandıq. Azərbaycançılıq ideyası sayəsində bütün dünya azərbaycanlıları məhz Azərbaycanın haqq səsinə səs verdi. İndi artıq hər kəs əmindir ki, Azərbaycançılıq ideyası xalqımızın birliyini, həmrəyliyini, qələbələrimizi və uğurlarımızı şərtləndirir...

İnam Hacıyev

Azərbaycanda hər 10 ildən bir əhalinin siyahıyaalınması həyata keçirilir. Sonuncu dəfə 2019-cu ildə keçirilmiş əhalinin siyahıyaalınmasının məlumatlarına əsasən, Azərbaycanda 6 və daha çox uşağı olan 16169 ailə mövcuddur. Çoxuşaqlı ailələrdən 7169-u şəhər yerlərində, 9000-i isə kənd yerlərində yaşayır. Hazırda Azərbaycanda 6 uşaqlı - 9332, 7 uşaqlı - 3565, 8 uşaqlı - 1748, 9 və çox uşaqlı - 1524 ailə var.

Ailələr 2 uşağdan artıq istəmir

Azərbaycanda ailələrin tək və ya 2 uşaq problemi barədə çox yox, cəmi 10 il əvvəl danışan olsaydı, çoxumuza gülməli görünərdi. Əksəriyyətimiz ən az 3 uşağı olan ailədə böyümüşük. Aramızda 9-10 uşaqlı ailənin övladı olanlar da çoxdur. İllər və zaman bir çox şeylə bərabər ailələrin çoxövladlılıq məsələsini də dəyişdi. İndi 3 uşağı olan ailəyə "qəhrəman ailə" kimi baxırlar, 3-cü övladını doğan qadına möcüzə gör-

müş kimi zillənən baxışlar, 3-4 övladı ilə parka gəzintiye çıxan ataya dikilən təcüb dolu gözlər müasir ailə modelində ən çox 2 uşağa yer verildiyini bir daha təsdiqləyir.

Dünya təcrübəsi tək övladı olan ailələri "cırdan ailə" adlandırır. Bu problem Avropa ölkələrinin ən çox yayılmış, aktual milli-sosial problemlərindən biridir. Elə bizim ölkəmizdə də son 2-3 ilin ən ciddi sosial problemlərindən biri, məhz ailə fərdlərinin minimum saya enməsi hesab edilir.

"Cırdan ailə"lər, adətən, bir tək oğlan uşağı ilə kifayətlənir, Avropa ölkələrində bu, bir qız övladı ilə də əvəzlənə bilər. Müsəlman toplumlarında qız övlad nəsil davamçısı hesab edilməyindən mütləq oğlan övlada sahib olmaq istəyən valideynlər könüllü olmasa da, "cırdan ailə" modelini böyütməyə qərar verirlər.

Bəzən isə bunu istəməyən ailələr birinci abortun təhlükəli olduğunu nəzərə almadan USM-də qız övladının olduğunu gördükdən sonra aborta əl atır. Məqsəd sadədir: "Bir uşaq olsun, oğlan olsun, nəsil davam etsin", "bir olsun, amma yaxşı olsun, bütün imkanları olsun", "bir olsun həm daha yaxşı təhsil alsın, həm ehtiyaclarını daha yaxşı təmin edək, qidalanması, geyimi keyfiyyətli olsun".

Müşahidələr göstərir ki, cavan valideynlər çoxuşaqlı olmaqdan qorxurlar, qadınlar karyeralarını qurmaq, işlərində yüksəlmək istə-

Çoxuşaqlı olmaq yaxşıdır, amma...

yirlər, onlar uşaq böyütməyin çətinliklərinə qatılmaq, körpəyə baxmaq üçün evdə oturmaq istəmir. Bəzən də doğuşa hazır olmurlar, ilk doğuş ağır keçir, ana qorxub stress keçirir və bir daha doğmaq istəmir.

Uşaq boşanmağa mane ola bilmir

Düzdür, hazırda Azərbaycan öz klassik ailə modelini - ikuşaqlılıq prinsipini də qoruyur, amma bu təkushaqlı ailələrin çoxalmasına maneə deyil. İkuşaqlılığın sayı çox olsa da təkushaqlı ailələrə yaxın saydadır, bu da təbii ki, nəsil şəcərəsinin şaxələnməsinə maneə törədir. Əvvəl nəsil 5-6 qoldan böyüyürdüsə indi yalnız bir uşağdan böyüyür.

Boşanma statistikasında da təkushaqlı ailələrin sayı sürətlə artır. Xüsusilə də, son 24-25 ildə təkushaqlı ailələrdə boşanmaların sayı rekord həddə çatıb. 2-3 uşaqlı ailədə boşanmamaq üçün bütün yollara əl atılır, tərəflər uzlaşır, bir-birinə güzəştə gedirsə təkushaqlı ailələrdə uzlaşma ehtimalı minimumdur. Tərəflərdən hansı uşağa himayədarlıq edəcəksə bunu o qədər də ağır iş hesab ələmir - "bir uşağa baxmağa nə var ki..." düşüncəsi...

2022-ci ildə 15 983 boşanma qeydə alınıb ki, onlardan 6421-i uşaqsız ailə olub. Ötən il qeydə alınmış boşanmalardan 9562-i 18 yaşadək uşaqları olan ailələr arasında qeydə alınıb. Onlardan 4 154

ailə 1 uşaqlı, 5 408 ailə isə 2 və daha çox uşaqlı olub ki, onlarda uşaqların cəmi sayı 12 180 olub.

Sosial müavinət ailəyə dəstəkdir

Azərbaycanda uşaqlara verilən sosial müavinətlərin məbləği hazırda belədir: valideyninin itirməyə görə sosial müavinətin məbləği 120 manat, bir yaşınadək uşağı olan aztəminatlı ailələrə sosial müavinətin

məbləği hər uşaq üçün 100 manat, uşağın anadan olmasına görə birdəfəlik sosial müavinətin məbləği isə 500 manat müəyyənləşib. Mövcud qanunvericiliyə görə çoxuşaqlı ailə 5-dən artıq uşağı olan ailələr hesab edilir və dövlət bu halda onlara və uşaqların himayədarına hər uşağa görə 70 manat sosial müavinət ödəyir.

Qonşu ölkələrdə ailələri çoxuşaqlılığa təşviq etmək üçün bir sıra sosial layihələr həyata keçirilir. İndi Rusiyada hamilə kimi qeydiyyat-

ta düşən qadına hamiləliyin 6-cı həftəsindən doğuşadək aylıq 6.350 rubl (140 AZN) pul ödənilir. Doğandan sonra uşaq 3 yaşına çatanadək ayda 11.300 rubl (250 AZN), 3-dən 7 yaşına kimi hər ay 8.475 rubl (187 AZN), 16 yaşına kimi isə ayda 5.650 rubl (125 AZN) uşaq pulu ödənilir. Bundan əlavə doğulan hər vətəndaşı üçün dövlət 450.000 rubl (10.000 AZN) dəyərinə sertifikat verir, bu məbləği valideyn əmlaka yatıra bilər, ipoteka ilə ev alanda ilkin ödəniş kimi verə bilər. 3-cü uşaq üçün isə bəzi bölgələrdə yaşayış evi, bəzi bölgələrdə torpaq sahəsi verilir.

Gürcüstanda sosial cəhətdən həssas uşaqlar üçün dövlət müavinəti 150 LARİ-dir (100 AZN). Bu müavinət 215 mindən çox uşaq üçün ayrılır. Türkiyədə birinci uşaq 300 TL(25 AZN), ikinci uşaq üçün 400 TL(32 AZN), üçüncü uşaq üçün isə 600 TL (50 AZN) verilir. Qazaxıstanda 18 yaşa qədər uşaqlar dövlətdən ayda 20 min tenge (76 AZN) ödəniş alır. Özbəkistanda isə 2 yaşa qədər uşaqlara ayda 1 milyon som (147 AZN) ödənilir. İranda hər yeni doğulan uşaq üçün açılan bank hesabına dövlət 1000 dollar

pul yatırır, hər ay bu məbləğin üzərinə 100 dollar əlavə edir. Uşaq 18 yaşına çatanadək yığılan vəsait özünə ödənilir.

Almaniya Avropada ən çox uşaq pulu ödəyən ölkələrdən biridir. İlk iki uşağa aylıq 219 avro, üçüncü uşağa 225 avro, dördüncü və sonrakı uşağa 250 avro aylıq müavinət verilir. Bəzi şərtlərə əməl edilsə valideynlərə vergidən azad uşaq müavinəti də verilə bilər. 2021-ci ildən etibarən bu müavinət evli cütlük üçün hər uşağa görə birdəfəlik 5,460 avro və ya uşağını tək böyüdən valideyn üçün birdəfəlik 4,095 avro müəyyən edilib.

Qeyd etdiyimiz kimi, Rusiya, Ukrayna, Fransa, İsveç, Finlandiya, Çexiya kimi ölkələrdə çoxuşaqlı ailələrə təminatlarla bağlı müvafiq qanunlar qəbul olunub, ailələri daha çox uşaq dünyaya gətirməyə təşviq edirlər. Bizim - mənim, sənin, onun məcburən kiçiltiyi, fərdlərini azaltdığı ailə modelinin zədələdiyi milli şəcərəni çoxuşaqlı ailələr şaxələndirəcək. Onlara lazım gəlsə dövlət dəstəyi, lazım gəlsə ödənişsiz ali təhsil imkanları yaratmaq lazımdır.

Lalə Mehralı

Bu xalq torpağı namus hesab edir. Torpaqlarımız erməni işğalında qaldıqca yuxularımız şirin, başımız, qamətimiz dik ola bilməzdi. Biz özümüzə güc hiss edən kimi o torpaqları geri almaq üçün ayağa qalxacaqdıq. 2016-cı ilin aprelinde, 2018-ci ilin mayında, 2020-ci ilin iyulunda, 2020-ci ilin sentyabrında olduğu kimi. Və sən demə apreldən maya, maydan iyula, iyuldan sentyabra uzanan yolun sonunda Zəfər varmış. O Zəfər ki, itirdiyimiz generalımızla, minlərlə qurbanımız, yüzlərlə qazimizlə ona nail ola bildik.

Iyul mayın, aprelin davamı idi

2020-ci ilin tarixi iyul günləri Böyük Zəfərə aparən yol idi. Bu yol öz başlanğıcını 2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə keçən gecədən başlayaraq dörd gün davam edən döyüşlərdən, 2018-ci il may ayının 20-dən 27-dək Naxçıvan Muxtar Respublikasında həyata keçirilən Günnüt əməliyyatından götürmüşdü. Bu yolun başlanğıcında biz artıq torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə hazır olduğumuzu bəyan etmişdik. 30 ilin əvvəlində itirdiklərimizi 30 ilin tamamında geri almağa qalmışdıq. İki 30 arasındakı zaman kəsiyi bu ölkəni əsarətdən müstəqilliyə, iqtisadi böhrandan inkişafa, ordu yoxluğundan ordu varlığına gətirib çıxarmışdı.

2020-ci ilin tarixi iyul günləri: Böyük Zəfərə aparən yol

görə, döyüşlər zamanı Ermənistan Ordusunun şəxsi heyəti çoxsaylı itki vermişdi.

Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində iyulun 13-nə keçən gecə ərzində də gərginlik davam etmiş, Azərbaycan tərəfinin məlumatına görə, artilleriya, minaatan və tankların tətbiqi ilə gedən gecə döyüşlərində Azərbaycan Ordusunun dəqiq atəşi ilə qarşı tərəfin dayaq məntəqəsi, artilleriya qurğuları, hərbi hissəsi ərazisində avtomobil texnikası və canlı qüvvəsi məhv edilmişdir. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi düşməne qarşı cəza tədbirləri həyata keçirildiyini, qarşı tərəfin itkiləri barədə məlumatları gizlədiyini qeyd etmişdir.

Iyulun 13-də Tovuz istiqamətində tərəflərin bir-birinə qarşılıqlı zərbələr endirməsi yenə də davam etmişdir. Ermənistan kütləvi informasiya vasitələri Ermənistan hərbi bölmələrinin Tovuz rayonunun Ağdam kəndi istiqamətində yerləşən Qaraqaya yüksəkliyini ələ keçirməsi barədə məlumat yayılan məlumatları təkzib edib və heç bir ərazi itkisinin olmadığını

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycanda ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəlişi ilə bütün sahələrin inkişafı üçün hazırladığı konsepsiya sonrakı illərdə uğurlu nəticələri ilə ölkəmizi dirçəltmiş, ərazi bütövlüyümüz məsələsini gündəmə gətirmişdi. Son 20 ilədək dövrdə ölkədə gənc nəslin vətənpərvər ruhda böyüməsi, torpaqların işğalı səbəblərinin olduğu kimi anladılması onların hər birində o ruhu formalaşdırmışdı ki, Vətən üçün bir əmr yetər.

Aprel döyüşləri Azərbaycan və Ermənistan Silahlı Qüvvələri arasında baş verməmiş hərbi münaqişə, 1994-cü ildə atəşkəs haqqında imzalanan sazişdən bəri ən şiddətli döyüşlər idi. Hələ də düşüncələri 1990-cı illərdə qalan ermənilərin bu dəfə də üstünlük əldə etmə kimi yanlış fikirləri ilə həmin dörd gündə alt-üst oldu. Döyüşlər Silahlı Qüvvələrimizin qələbəsi ilə nəticələndi, Tərtər rayonunun Taliş kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələ təpə yüksəkliyi və Cocuq Mərçanlı, Goranboy rayonunun Güllüstan kəndi, Tərtər rayonunun Qazaxlar kəndi və Tərtər rayonunun Suqovuşan kəndi istiqamətində yollar düşməndən azad olundu.

Lakin düşməni düşməliyində, tamahkar tamahkarlığında qalar, deyiblər. Erməni olasan, tamah dişini çəkib atasan, bu mümkündür

olan iş deyil. Həm də 1990-cı illərin havası yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, bu tayfanı nədənsə tərk edə bilmirdi. Bu səbəbdən aradan dörd il ötəndən sonra yenidən baş qaldırdılar. Bu dəfə isə özlərinin də vurğuladığı kimi, böyük hazırlıqla. 2020-ci ilin iyul ayının 12-də günorta saatlarından başlayaraq Ermənistan Silahlı Qüvvələri Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin Tovuz rayonunda yerləşən mövqelərini artilleriya qurğularından atəşə tutdu.

Iyul iddiası

Yalan ermənilər üçün yaranmış sözdür, desəm, yanılmaram. Hər dəfə bir yalanla əməllərini ört-basdır etmək istəyən düşmən 2020-ci ilin iyulunda da bundan istifadə etdi. Belə ki, Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin iddiasına görə, "Azərbaycan hərbiçiləri məlum olmayan səbəblərdən saat 12:30 radələrində "UAZ" markalı avtomobil ilə Ermənistanın dövlət sərhədini pozmağa cəhd göstəriblər. Ermənistan tərəfinin xəbərdarlığından sonra Azərbaycan hərbiçiləri avtomobili Ermənistan mövqelərinə yaxın yerdə qoyaraq geri çəkiliblər və daha sonra saat 13:45 radələrində artilleriya atəşinə başlayıblar".

Azərbaycan tərəfi bunu inkar edərək bildirib ki, "Azərbaycan Ordusu Ermənistanın

dövlət sərhədini keçmək istəyə idi, bunu avtomobillə deyil, zirehli maşınlarla edərdi. Həmçinin, 2018-ci ildən etibarən Qazax, Ağstafa, Tovuz, Gədəbəy və Daşkəsən rayonları ərazisində Ermənistanla dövlət sərhədinə nəzarətin Müdafiə Nazirliyindən alınaraq Dövlət Sərhəd Xidmətinə həvalə edilməsi Azərbaycan Respublikasının Ermənistanla sərhəddə hər hansı hərbi məqsəd güdmədiyini təsdiq edir".

12 iyulda Azərbaycan tərəfi Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə aid zirehli texnika və canlı qüvvələrin yerdəyişmələr etdiyini müşahidə etmişdi ki, bu da Ermənistan tərəfinin Azərbaycana qarşı artilleriya hücumunun əvvəlcədən planlaşdırmasının sübutu kimi göstərilir. Döyüşlər Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin atəşkəs rejimini pozaraq artilleriya qurğularından istifadə etməklə Ermənistan və Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqelərini atəşə tutması ilə başladı. Silahlı Qüvvələrimizin cavab atəşi və əks-həmlə tədbirləri nəticəsində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin hücum cəhdinin qarşısı alındı. Döyüşün ilk saatlarında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 2 hərbi qulluqçusu şəhid oldu, 5 nəfər yaralandı, onlardan biri daha sonra aldığı yaralardan dünyasını dəyişdi. Lakin Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin məlumatına

günə, mövqelərin əvvəlki qaydada qaldığını bildirmişdi. Döyüş zamanı Ermənistan artilleriyası toplanmış Tovuzun Dondar Quşçu və Ağdam kəndlərini də atəşə tutmuşdu.

Unudulmaz 14 iyul

14 iyul döyüşləri yaddaşımıza həm ağır, həm də silinməz hadisə ilə həkk olundu. Həmin gün Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri səhər saatlarından başlayaraq Tovuz rayonunun Ağdam və Əlibəyli kəndlərini iriçaplı silahlardan və artilleriya qurğularından atəşə tutmuşdu. Erməni Ordusunun hücumu nəticəsində Azərbaycan Ordusunun general-mayoru Polad Həşimov, polkovnik İqar Mirzəyev və həmçinin hücumun qarşısını alarkən 5 hərbi qulluqçumuz da həlak oldu. Bu döyüşlərdə yaralananlarımız da var idi. Ermənistanın artilleriya atəşləri nəticəsində Ağdam kəndinin 76 yaşlı sakini həlak olmuşdu.

Biz torpaqlarımız-namusumuz uğrunda general-mayorumuzu, polkovnikimizi itirdik. Bununla sübut etdik ki, bu ölkədə sırası əsgərdən tutmuş general-mayoradək hər kəs ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçməyə hazırdır. Ta ki, Vətən tam olsun. Ta ki, əzəli torpaqlarımız, ata-baba yurdlarımız düşmən tapdağı altında qalmasın.

14 iyul hər bir azərbaycanlının qəlbində bir abidə ucaldı. Bu abidə Polad Həşimov və İlqar Mirzəyev abidəsidir. Bu abidədə iyul döyüşlərində canından keçən bütün döyüşçülər bu iki yüksək rütbəli zabitimizin ətrafında birgə ucalıblar. Bu abidə elə bir abidədir ki, əsrlər sonra da torpaqlarımızın azadlığına gədən yolda xatırlanacaq. Onların əziz xatirəsi hər zaman anılacaq, gələcək nəsillərə qürurla danışılacaq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev həmin günlər bildirdi: "Biz fəxr edirik ki, Azərbaycan xalqı, Azərbaycan torpağı belə övladlar yetişdirib".

Apreldən sentyabra-Zəfərə gedən yolda bu abidə həm də məşəl oldu. Həşimov və Mirzəyev bu məşəli əlləri ilə yandıraraq bu yolu işıqlandırdılar. 44 günlük payızda əldə etdiyimiz Zəfər bu məşəllə işıqlandı, 44 günün hər bir şəhidi, qazisi bu məşəlin şölələrində əllərini isidib payızın sazağında, soyuğunda düşmənlə mübarizə apara bildilər.

Bu abidə ətrafına cəmi iki aydan sonra minlərlə şəhidi, yüzlərlə qazini topladı. Onlar abidədə dəmir yumruğa çevrildilər. Bütün dünyaya sübut etdilər ki, müzəffər Ali Baş Komandanın dəmir yumruğu ətrafında cəmlənmiş yumruqlardır. Yeri gələndə düşmənin başına çırpılmağa hazır olan bu yumruqlar bir daha torpaqlarımızın bir qarışının belə itirilməsinə imkan verməyəcək.

Hər iyul bir neçə gün davam edən ağır döyüşlərin fonunda 14 iyulu daha unudulmaz edir. Qürur günü-14 iyulu.

Iyuldan sentyabra...

2016-cı ilin Aprel, 2018-ci ilin Günnüt döyüşləri qələbəsi ilə 2020-ci ilin Tovuz döyüşlərində ermənilərin gücsüzlüyünü ortaya qoydu, eləcə də Tovuz döyüşləri sentyabrda başlayacaq İkinci Vətən müharibəsinə zəmin yaratdı. Artıq yeni torpaqlar iddiasında olan düşməne bundan gözəl cavab ola bilməzdi. Erməni yerində oturmağın zamanı gəlib çıxmışdı. Onun özünü göylərdə sanan qanadlarının qırılmaq vaxtı yetişmişdi.

nadlarının qırılmaq vaxtı yetişmişdi.

Aprel, may və iyul döyüşlərindən, görünür ki, yetərincə dərs almayan düşmənin sentyabr ayında yeni hücum əməliyyatlarına başlayanda bunu sübut etdirdi ki, bəli, o, həmin döyüşlərdən ibrət dərsi götürməyib. Belə olan təqdirdə isə onları yerlərində oturmaqdan başqa çarə qalmadı. Sentyabrın 27-də Ali Baş Komandanın əmr alan Azərbaycan Silahlı Qüvvələri hücumu başladı. Birinci Vətən Müharibəsindən başlanan yol İkinci Vətən Müharibəsində başa çatdı. Bu yolun hər addımında maneə olan erməni cəmi 44 gün içərisində elə yerində oturuldu, elə diz çökdü ki, əsrlər sonra da özünə gələ, səsinə çıxara, Azərbaycan torpaqlarına tərəf baxa bilməz.

Bəli, 44 günlük müharibə həm Birinci Vətən müharibəsi, həm də aprel, may, iyul döyüşlərinin iştirakçılarının qisası ilə nəticələndi. Eyni zamanda minlərlə qaçqın, köçkün, didərgin adını illərlə üzərində daşıyan insanların intiqamını aldı düşməndən. Onların 30 ildə çəkdikləri torpaq həsrətinin, ata yurdu yanğısının, doğma ev-əşik nisgilinə səbəblərini cavablandırmağı tələb etdi düşməndən.

Düşmənin tamahının, yalan və fırladığının, qəddarlığının, illərdən bəri həyata keçirdiyi işğalçılıq siyasətinin, törətdiyi soyqırımı və faciələrin hər birinin cavabını aldı. "Böyük Ermənistan" xülyası nəhayət ki, əsrlər sonra XXI əsrdə boşa çıxdı. Ermənistanın vətəndaşına tutduğu divan da meydana çıxdı. İnsanları zorla döyüşməyə vadar etdiklərinin, bunun üçün küçələrdən gəncləri, qadınları, qocaları zorla maşınlara yığıb cəbhəyə göndərdiklərinin, bütün bunların isə burada yaşayanların etirazına səbəb olduğunun şahidi oldu. Şahidi oldu ki, bu tayfa həqiqətən də yer üzündə görünməmiş vəhşi bir qəbiləymiş. 30 ildə daşı daş üstündə qoymadıkları rayonlarımızda gördük ki, onlar tek insan qatili deyil, həm də o insanların yurdlarının qatili imişlər.

Torpaqlarımız bir-bir azad olduqca, üçrəngli bayrağımızı doğma torpaqlarımızda dalğalandıqca, düşmənin bağı çatladı, gözləri kor oldu. Anladı ki, yox, qarşısındakı heç də 90-cı illərdəki Azərbaycan deyil.

Zəfərli Azərbaycan

Bəli, yazı boyu da sadələdiyim kimi, biz erməni vəhşiliyinin hər üzü ilə qarşılaşmışıq. Bu qarşılaşmaların hər birinin acı nəticələrini yaşamalı olmuşuq. Bu qonşuluqdan kənar olmuşların bütün sifətlərini görmüşük. Bütün gördüklərimiz fonunda onlara məğlubiyyət necə də yaraşır. Miskinlik, baş əymək, təslim olmaq sanki onlar üçün yaranmış qumaşdır. Bundan əyinlərinə biçilən don başqa bir yaraşır verir onlara.

Başqasının torpağına 30 il sahiblənməyin, soyub-talamağın, dağıdıb viran qoymağın son nəticəsi belə olacaqdı. Oldu da. Düşmənin yerində oturuldu. Ağır insan və texnika itkisi ilə geri çəkildi. Sentyabrın 27-də başlayan müharibə noyabrın 10-da onların ağır bayraq qaldırması ilə nəticələndi.

Biz Zəfər çaldıq. Son 300 ildə torpaq mücadiləsinin tek qalibi Ali Baş Komandanımızın ətrafında sıx birləşməyimiz, həmrəylik göstərməyimizlə, gənclərimizin Vətən sevgisi, əsgərimizin döyüş ruhu, evi dağıdılmış soydaşlarımızın alınlarını belə qırıxdırmaması ilə dünyaya kimliyimizi bəyan etdik. Bəyan etdik ki, ölkəmizə yad gözələ baxanın hər birinin son aqibəti belə ola bilər. Bəyan etdik ki, bu xalq üçün torpaq namusdur, şərəfdir. Biz şərəfimizi qoruduq, torpağımızı yad əllərdən geri aldıq. Onu anası Azərbaycana qovuşdurduq.

Biz Zəfər qazandıq. 44 gün ərzində bütün şəhidlərimizin, qazilərimizin, torpaq həsrətini yaşayanların hər birinin qisasını aldıq. Bu gün Azərbaycanımız Zəfərli bir ölkədir. Biz isə onun Zəfərini dadan vətəndaşlarıyıq. Bu Zəfər xalqımızın sovet imperiyası əsarətindən sonra əldə etdiyi müstəqilliyinin dadındadır. Deməli, müstəqilliyimiz var olduqca, Zəfərimizi bizə bəxş edənlər də var olacaq. Onlar unudulmazdır, bizim qürur yerimiz, fəxrimizdir.

Mətanət Məmmədova

"Yeniyetməlik dönməndə emosional və sosial dəstək vacibdir"

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

"Günümüzdə haqqında çox danışılan məsələlərdən biri də psixoloji problemlərdir. Uşaqların valideynlərinin bu halı necə anlaması, zamanında müdaxilə etməsi müraciət etməsidir. Həmçinin digər sual ünvanlanan məsələlərdən biri də "Valideynlərin psixoloji problemləri uşağa keçə bilərmi?" sualıdır. Öncəliklə qeyd etmək lazımdır ki, hər hansı psixoloji problemlə müraciət edən insanın problemini araşdırdıqda onun əsas səbəblərindən birinin uşaqlıq illərində yaşadığı hadisə və proseslər dayandığını görürük. Təbii ki, burada genetik faktorlar istisna halıdır. Çünki, bəzən psixoloji problemlər də genetik olaraq görülməlidir. Digər halda isə bilavasitə valideynlərin, xüsusilə anaların üzərinə iş düşür". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında

ların tərbiyəsində ümumi qəbul edilmiş bir neçə qaydalar vardır. İlk öncə onu bildirmək lazımdır ki, övladına nümunə elə valideynlərin özləridir. Uşaqlar nəyisə sözlərlə deyil, görərək öyrənirlər. Sözlərlə nələrisə öyrənmək, onlarda ümumi 3%-i təşkil edirsə, bu davranışlarda 58% göstəriciyə qədər yüksələ bilər.

Emosional dəstək dedikdə uşaq və valideyn arasında düzgün bağ qurmaqdan söhbət gedir. Güvənli bağlanma düzgün qurulduqda uşağın hər hansı sosial mühitə, məsələn: bağçaya, məktəbə də adaptasiyası normal şəkildə olur. Burada psixoprofilaktik tədbirlərin görülməsi, xüsusilə məktəbdə müəllim-şadird-valideyn üçbucağının yaradılması vacibdir. Çox təəssüf ki, uşaq ibtidai sinifdə oxuyarkən məktəbdə keçirilən valideyn iclasında daha çox valideyn iştirak edirsə bu zaman keçdikcə valideynlərin sayının azalması ilə müşahidə olunur. Yəni, artıq övladları böyüdükcə, daha yuxarı siniflərə keçdikcə valideynlərin iclaslarda azalmağa başlayır. Ancaq bildirmək lazımdır ki, yeniyetməlik dönməni şagirdin həyatının ən vacib və xüsusi diqqət edilməsi gereken məqamlarından biri olduğu üçün valideynlər məktəb rəhbərliyi, müəllimlərlə daha çox əlaqədə olmalı və valideyn iclasında iştirak etməlidirlər. Valideynlər kiçik bir siqnal gördükdə övladı ilə danışmalı və orta məxrəcə gəlməyi, güzəştə getməyi bacarmalıdır. Əks halda bu proseslər davam edərsə və valideyn-övlad münasibəti daha da pisləşsə qeyd etdiyim kimi mütləq zamanında psixoloq dəstəyi alınmalıdır."

Sabina Hüseynli

Amerika Beynəlxalq Nevroreqlyasiya və Tədqiqatlar Dərnəyinin rəsmi Azərbaycan təmsilçisi, Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutunun elmi işçisi, Uzman-Klinik psixoloq Narinc Rüstəmov deyib. Psixoloq bildirib ki, uşaqlıq dönməndən müəyyən vaxta qədər uşaq ana ilə birbaşa kontakta olduğu üçün anaların rolu vacibdir. Ümumiyyətlə, isə valideynlərin maariflənməsi hər zaman vacib məsələdir. Psixologiyada, xüsusən valideyn-övlad münasibətlərində, uşaq-

lir. Ona görə də uşağa nəyisə öyrəndə və ya izah edəndə ilk öncə valideyn onun özündə olub-olmamasına diqqət etməlidir. Digər məsələ ondan ibarətdir ki, valideynlər övladlarını hər hansı hərəkətinin və ya verilən tapşırığın yerinə yetirilməsindən aslı olaraq mükafat verməkdən, şərt qoymaqdan çəkinməlidirlər. Bunlar doğru yanaşma üsulu deyil. Zamanla artıq övlad özü də valideynlərə şərtlər qoymağa başlayacaqdır.

Xüsusilə yeniyetməlik dönməndə emosional və sosial dəstək vacibdir.

İxtisas seçimi zamanı nələrə diqqət edilməlidir?

EKSPERT DANIŞDI

"Universitetə qəbul olmaq hər bir abituriyentin arzusudur. Amma universitetə qəbul olmaq nə qədər vacibdirsə, düzgün ixtisas seçimi də bir o qədər vacibdir. Düzgün ixtisas seçimi abituriyentin həyatında və gələcək karyerasının formalaşmasında ən zəruri amillərdəndir". Bu sözləri SİA-ya danışan təhsil eksperti Vüsal Kərimli deyib. Onun sözlərinə görə, abituriyentlər ixtisas seçərkən həmin sahənin gələcəkdəki nüfuzuna diqqət etməlidirlər: "Çox təəssüf ki, abituriyentlərimizin əksəriyyəti düzgün ixtisas seçməndə çətinlik çəkir. Çünki ümumitəhsil müəssisələrində şagirdlərə karyera planlaması ilə bağlı xidmət göstərilir. Bu səbəblə abituriyentlər bu gün çox çətinliklə üz-üzə qalır. Yaxşı olardı ki, 9-cu sinifdən etibarən bu xidmətlər göstərsin. Əksər hallarda abituriyentlər ixtisas seçimi apararı insanların intuisiyasına və onların məsləhətinə uyğun seçim edirlər. Hansı ki, ixtisas seçimi elə bir şeydir ki, abituriyentin gələcəyini müəyyənləşdirir".

Ekspertin fikrincə, tələbələr daha çox oxumaq istədikləri ixtisasların məzmunlarının iş tapma faizinə baxmalıdırlar: "Buna diqqət eləsələr, ixtisas seçimi onlar üçün daha rahat ola bilər. Əsas məsələ diplom almaq deyil, nüfuzlu ixtisas seçib gələcəkdə iş tapmaqdır. Məsələn, "İqtisadiyyat" və "Mühəndislik" ən çox seçilən ixtisaslar sırasındadır".

“2020-ci ilin sentyabrında Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərimizin işğaldan azad olunması əməliyyatları 44 gün çərçivəsində böyük uğurla başa çatdı. Biz torpaqlarımızı işğaldan azad etdik, işğalçı Ermənistan ordusunu qüdrətli Azərbaycan ordusu darmadağın etdi. Torpaqlarımızı işğaldan azad etdikdən dərhal sonra həmin ərazilərə soydaşlarımızın, keçmiş məcburi köçkünlərin məskunlaşdırılması prosesi qarşımızda duran əsas vəzifə oldu. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev də bundan sonrakı mərhələdə, yəni torpaqlarımızı işğaldan azad etdikdən sonra əsas vəzifəmizin soydaşlarımızın işğaldan azad etdiyimiz, doğma torpaqlara qaytarılmasından ibarət olduğunu hər zaman vurğulayır. Bu məsələ ölkə Prezidentinin fəaliyyətinin ayrıca bir istiqamətini təşkil edir. Nəzərə almaq lazımdır ki, işğalçı Ermənistan torpaqlarımızı işğal altında saxlayan zaman orada görülməmiş dağıntılar törədib, daşı daş üstündə qoymayıb. Bütün yaşayış məskənlərini yerlə-yeksan edib, maddi-tarixi abidələrimizi məhv etmişdir. Azərbaycan təbiətinə ölçüyəgəlməz zərər vurulub”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Elşad Mirbəşiroğlu deyib. Deputat bildirib ki, müvafiq olaraq Ermənistanın işğalı altında olan Azərbaycan torpaqlarında bərpa-quruculuq işlərinin də miqyası olduqca böyükdür: “Buna baxmayaraq qarşısına qoyduğu bütün məqsədlərə hər zaman uğurla çatmağı bacaran Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev ərazilərimizdə bərpa-quruculuq işlərini də çox böyük uğurla başladı. Bu istiqamətdə fəaliyyətin olduqca effektiv, konseptual əsas formalaşdırıldı. Böyük Qayıdış strategiyası həyata keçirilməyə başlandı. Azərbaycan Prezidenti prosesin əvvəl-

“Böyük Qayıdış strategiyası uğurla həyata keçirilir”

lindən vurğuladı ki, işğaldan azad etdiyimiz ərazilər dünyanın ən gözəl guşələrindən birinə çevriləcək. Bu gün artıq biz bunun əlamətlərini çox aydın şəkildə görməkdəyik. Çox böyük sürətlə müasir tələblərə cavab verən, keyfiyyətli yaşayış məskənləri, məntəqələri yaradılır. Diqqəti çəkən başlıca məqam ondan ibarətdir ki, bu yaşayış mə-

kənləri ağıllı şəhər, ağıllı kənd konsepsiyası əsasında yaradılır. Bu da orada məskunlaşan soydaşlarımızın daha rahat, keyfiyyətli həyat şəraitinin təmin olunmasını şərtləndirir. Biz torpaqlarımızı işğaldan azad etdikdən sonra hər il həmin ərazilərin bərpa və quruculuğu işlərinə dövlət büdcəsindən daha artıq vəsait ayrıldığını görürük. Ayrıca olaraq nəzərə almalıyıq ki, Azərbaycan 2030 sosial-iqtisadi inkişaf dair milli prioritetlər içərisində işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə soydaşlarımızın məskunlaşdırılmasından ibarətdir. Təbii ki, effektiv məskunlaşdırma üçün böyük

maliyyə və xüsusi diqqət tələb olunur. Dövlətimiz bu istiqamətdə bütün addımları atır, sürətlə həmin ərazilərin siması dəyişir. Azərbaycan 2030 sosial-iqtisadi inkişafa dair milli prioritetlərə uğurla çatmaq üçün ölkə başçısı tərəfindən Azərbaycan Respublikasının “2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası” təsdiq edilmişdir. Bu strategiya, həm də işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə soydaşlarımızın məskunlaşması məsələsini ifadə edir. Bütün bunlar göstərir ki, dövlətimiz konkret konsepsiya əsasında həmin ərazilərdə bərpa-quruculuq işlərini planlı şəkildə həyata keçirir. Soydaşlarımızın məskunlaşdırılması sistemli şəkildə reallaşır.

zın məskunlaşdırılması sistemli şəkildə reallaşır. Azərbaycan görülən bütün işləri yalnız öz resursları hesabına həyata keçirir. Bu da Azərbaycanın gücünün, qüdrətinin göstəricisidir. Ölkə Prezidentinin vurğuladığı kimi 2026-cı ilə qədər işğaldan azad etdiyimiz ərazilərimizə təxminən 147 min soydaşımızın köçürülməsi nəzərdə tutulub. Bu da çox böyük göstəricidir. Bu ilin sonuna kimi isə 20 min soydaşımız öz doğma torpaqlarında məskunlaşdırıla-

caqlar. Əhalinin məskunlaşdırılması həmin ərazilərdə yüksək səviyyəyə cavab verən infrastruktur quruculuğunu, yaxşı inkişaf etmiş nəqliyyat, logistika sisteminin qurulmasını tələb edir ki, bütün bunları Azərbaycan çox uğurla həyata keçirir. İşğaldan azad etdiyimiz ərazilərdə artıq 2 hava limanı istifadəyə verilib, üçüncüsü isə Laçında fəaliyyətə başlayacaq. Çoxsaylı infrastruktur layihələri icra olunub, proses bu gün də davam etdirilir. Həmin ərazilərə gələcəkdə köçürüləcək vətəndaşlarımızın məşğulluğunun təmin olunması üçün lazımi tədbirlər həyata keçirilir. Bütün bunlar bir daha nümayiş etdirir ki, işğaldan azad etdiyimiz ərazilərimizdə Böyük Qayıdış strategiyası uğurla həyata keçirilir.

Həmin ərazilərin böyük iqtisadi potensialı uğurla milli iqtisadi inkişaf dövrünə reintegrasiya edilir. Bu da milli iqtisadiyyatın daha da inkişafına təkan verəcək. Həmin ərazilərdən gələcək turizm zonası kimi istifadə olunacaq, bu istiqamətdə də addımlar atılır.

Bütövlükdə, işğaldan azad etdiyimiz ərazilər sürətlə dünyanın ən gözəl məskənlərindən birinə çevrilir”.

Səbinə Hüseynli

“İranla münasibətlərimiz daha da yaxşılaşacaq”

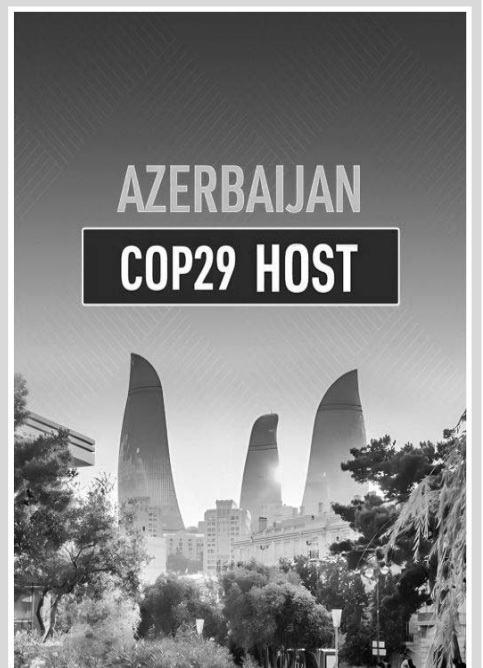
“İran-Azərbaycan münasibətləri səfirliyin bağlanmasıyla son dərəcə xeyli kəskinləşmişdi. Son dövrlər isə artıq normallaşmağa doğru gedir. Mərhum prezident Rəisi ilə sonuncu görüşdə də Azərbaycanla İran arasında münasibətlərin normallaşması üçün addımlar atıldığı bildirildi. İranda keçirilən prezident seçkilərindən sonra yeni seçilən prezident Məsud Pezeşkian Azərbaycanın ölkə başçısı ilə danışan zaman İran-Azərbaycan münasibətlərinin yaxın zamanda daha da yaxşılaşacağını və Azərbaycan səfirliyinin yaxın günlərdə açılacağını da bildirmişdi”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında politoloq Elşad Həsənov deyib. Politoloq bildirib ki, yaxın iki həftə ərzində İranda Azərbaycan səfirliyinin yenidən fəaliyyətə başlaması haqqında artıq xarici işlər nazirləri də məlumat verdilər: “Hesab edirik ki, iki ölkə arasında istiləşmə mühiti, əvvəlki kimi yaxşı qonşuluq şəraiti yaranacaq.

Qeyd etmək lazımdır ki, İran Rusiyadan sonra bizim ən böyük qonşularımızdan biridir. Bizim də orada 40 milyondan artıq soydaşlarımız yaşayır. Məsud Pezeşkianın prezident seçkiləri ərəfəsində verdiyi bəyanatlar da yerinə yetiriləcək. Yəni, orada azərbaycanlıların öz ana dilində məktəblərinin olması ilə əlaqədar da işlər həyata keçiriləcək. Düşünürəm ki, bütün bunlar əlaqələrin inkişafında böyük rol oynayacaq. İranla münasibətlərimiz daha da yaxşılaşacaq. İranda yaşayan soydaşlarımız ana dilində təhsil ala biləcəklər və bu da bizə mühüm məsələlərin həllində kömək olacaq. Hesab edirik ki, bundan sonra İranla Azərbaycan arasındakı münasibətlər dostluq, qardaşlıq münasibətlərinə çevriləcək”.

COP29 viza müraciət sistemi aktivləşdirilib

Azərbaycanda qeydiyyatdan keçən iştirakçıların ölkəyə rahat girişini təmin etmək məqsədilə xüsusi COP29 viza müraciət sistemi yaradılıb. SİA xəbər verir ki, bu barədə məlumat COP29-un rəsmi saytında yerləşdirilib. Bildirilib ki, COP29 xüsusi vizası birdəfəlik giriş vizası olacaq. Əgər iştirakçı Azərbaycanı tərk etmək və COP29-un keçirildiyi müddətdə yenidən Azərbaycana geri qayıtmaq istəsə, o zaman UNFCCC qeydiyyat nömrəsindən istifadə edərək və daha əvvəl keçdiyi prosesi təkrarlayaraq, COP29 xüsusi vizası üçün bir daha müraciət etməli olacaq. Qeyd edilib ki, COP29 və sessiya öncəsi görüşlər üçün Azərbaycan ərazisinə səfər edən bütün xarici iştirakçıların pasportlarının etibarlılıq müddəti ölkəyə daxil olduqları tarixdən ən azı altı ay sonrakı müddət üçün etibarlı olmalıdır. Bundan əlavə, iştirakçıların qeydiyyatı UNFCCC-nin onlayn qeydiyyat sistemi vasitəsilə təsdiqləndikdən sonra onlara UNFCCC qeydiyyatını təsdiqləyən e-poçt vasitəsilə viza üçün müraciət linki göndəriləcək: “COP29 xüsusi vizasında vizanın verilmə tarixi qeyd ediləcək və bu viza 30 noyabr 2024-cü il tarixinədək etibarlı olacaqdır. Viza sahibləri Azərbaycan Respublikasına bu tarixdən əvvəl daxil olmalıdırlar”, - deyərək məlumatda bildirilib. Bunun üçün iştirakçılar link vasitəsilə viza portalına daxil olaraq formanı doldurmalı və tələb olunan sənədləri yükləyərək təsdiq üçün təqdim etməlidir: “Təsdiq edildikdən sonra COP29 xüsusi vizanızı veb-saytdan yükləməyiniz üçün sizə vizanızı təsdiq edən e-poçtla link göndəriləcəkdir. İştirakçılara UNFCCC-də qeydiyyat təsdiqləndikdən dərhal sonra COP29 xüsusi vizası üçün müraciət etmələri tövsiyə olunur. Vizanın statusunu izləmək üçün UNFCCC qeydiyyatını təsdiq edən e-poçtundakı viza portalı linkindən istifadə edilməlidir”. Həmçinin iştirakçılar vizaların verilməsi ilə bağlı suallar üçün visas@unfccc.int elektron poçt ünvanına müraciət edə bilərlər.

“Bəyannamə türk dünyasının inkişafının yeni yol xəritəsini müəyyənləşdirdi”

“Türk Dövlətləri Təşkilatının Şuşada keçirilən qeyri-rəsmi zirvə görüşündə imzalanmış tarixi “Qarabağ Bəyannaməsi” ilə Türk Dünyasının inkişafının yeni yol xəritəsi müəyyənləşdi. Qarşıdakı dövrdə təşkilat öz fəaliyyətini Qarabağ bəyannaməsinin müddətlərində əks olunan istiqamətlər əsasında davam etdirəcək. Bu sənəd bir daha Türk dünyasının regionda və dünyada sülh, təhlükəsizlik, sabitlik, inkişaf və tərəqqi ideyalarına töhfə verdiyini təsdiqləyir. Eyni zamanda Türk xalqlarının qitə miqyasında töhfələri, global siyasət, iqtisadiyyat və sivilizasiyaların inkişafında tarix boyu oynadığı rolunun ən yüksək dəyəri “Qarabağ bəyannaməsi”ndə əks olunub”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayeva deyib.

Onun sözlərinə görə, Zirvə görüşündə də qeyd olunduğu kimi, Şərq-Qərb nəqliyyat

dəhlizinin genişləndirilməsi qarşıda duran əsas prioritet məsələlərdən biridir: “Üzv ölkələr Trans-Xəzər beynəlxalq nəqliyyat marşrutunun bütün potensialından istifadə olunmasının tərəfdarıdır. Təsadüfi deyil ki, Orta Dəhlizin ayrılmas hissəsi olan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun illik yükəşirə qabiliyyəti Azərbaycanın əlavə sərmayəsi nəticəsində 1 milyondan 5 milyon tona çatdırılıb. Eyni zamanda Xəzər dənizində 50-dən çox ticarət gəmisi olan Azərbaycan Türk dövlətləri üçün önəmli tranzit xidmətləri göstərməkdədir. Türk İnvestisiya Fondu vasitəsilə bir çox sahələrdə birgə layihələrə sərmayə qoyulması da əsas hədəflərdən biridir. Bu zirvə görüşü Türk dünyasının əsas lokamativi kimi Azərbaycanın nüfuzunu daha da möhkəmləndirdi. Şuşa zirvəsi Azərbaycanın xarici siyasətində xüsusi önəm verdiyi - Türk dünyasının sıx birləşməsi, onun siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətinin artması, global arenada güc mərkəzinə çevrilməsi baxımından növbəti mərhələ kimi tarixə düşdü”.

Ləman Sərraf

FELYETON

Pensiyanın yarısı gedər ki...

Həsən kişinin rayondan qonağı gəlmişdi. Kişi də nə eləsin, qonağı evdə dörd divarın içərisində saxlamayacağı ki. Dedi, ə Məmməd, evdə oturmağa gəlmisən? Dur səni aparım, bir şəhərlə tanış ol, gör bir nə var, nə yox.

Axşamüstü kişiler durub çıxdılar şəhərə. Üz tutdular birinci dəniz kənarına doğru. Axşamçağı olmasına baxmayaraq havadan od tökülür, sərinləmək bilmir ki, bilmir. Bu kişiler də yaşlı adam, nə eləsinlər. Bir yer axtarırlar ki, otub dincəlsinlər. Məmməd kişi də rayondan gəlmiş adam, kəndin sərin havasına öyrəşmiş, burada da havasını, suyunu dəyişmişdi. Odur ki, dedi:

-Ay Həsən, gəl otub bir çay içək, dilim ağzımda yandı.

Yaxınlaşdılar bir məkana. İnsafən hər tərəf tər-təmiz, abad, gözəl, yaşıllıq və sairdir. Öyləşdilər. Həsən kişi ofisiyanti çağırır, bir çay sifariş verdi. Ofisiyanti soruşur ki, sadə olsun, yoxsa...

Həsən kişi də cavab verir ki, bala, çay sadə olar da. Başqa nə cür olur ki, bəlkə xəbərimiz yoxdur? Ofisiyanti da, “yanında nə olsun demək istədim”,- deyir. Həsən kişi də deyir ki, yox, biz elə ata-baba çayı istəyirik.

Ofisiyanti gedir, bir azdan əlində məcməyi qayıdır, üzərində də bir çaynıq çar, iki stəkan nəlbəki, bir də ki, qənd.

Bunları ehmalca ağsaqqalların masasına qoyub qayıdır. Həsən kişi ilə Məmməd kişi də çaydan süzüb söhbət edə-edə içirlər.

Həsən kişi:
-Məmməd, deyəsən, yerini bəyəndin, ha. Qalx ayağa gedək, oturmağa gəlmisən, dur ayağa, gedək, gözək.

Ofisiyanti çağırırlar, Həsən kişi borcunu soruşur, o da deyir. Məmməd kişi tutulsa da, özünü Məmməd kişinin yanında sındırmır, pulu ödəyir, gedirlər. Ürəyində deyir ki, bax hələ, ayda 2-3 dəfə şəhərə çay içməyə çıxasan, pensiyanın yarısı gedər ki...

Həsən kişi düşünür ki, yüz ilin bir başı Məmməd durub rayondan onun evinə qonaq gəlib: ta simiclik etməyəcəm ki... Olmasın bu ayın pensiyanın yarısı.

Bu minvalla, gecə evə qayıdanadək 4 dəfə müxtəlif yerlərdə öyləşib çay içirlər. Həsən kişi 4 çaynıq çay üçün 25-30 manat xərcləyir. Bunu Məmməd kişi də müşahidə edir. Evə qayıdanda yolda çayla bağlı söhbəti acır və deyir:

-Ay Həsən, bu çay nə yaman qiymətli olub belə? Ay qardaş, bir çaynıq su, bir çimdik çay nə vaxtdan 5-6 manat olub ki? Heyif deyil rayon? Bir çaynıq çay 1 manatdır. Nə qədər istəyirsən, iç.

Həsən kişi:
-Ay Məmməd, indi nə öz qiymətinə satılır ki? Kim nəyi neçəyə istəyir, satır. İstəyirsən al, istəmirsən xoş gəldin.

Kişilər söhbət edə-edə evə çatırlar. Evdə söhbətə Həsən kişinin oğlu da qoşulur. Deyir, siz hələ sadə çay içmisiniz, bu qədər gileylənirsiniz. Bəs sizə çay dəstgahı versəydilər, nə edərdiniz? Onun qiymətini eşitsəniz, bu gecə yuxunuz qaçar, ona görə də yaxşı olar ki, deməyim.

Kişilər bu məsələni müzakirə edirdilər ki, Həsən kişinin həyat yoldaşı Mənsurə xala ortaya pürrengi çay gətirir. Həsən kişi bir çaya, bir Mənsurə xalaya baxır, deyir ki, ay Mənsurə bu gün anladım ki, yenidən dünyaya gəlsəm, ölənədək sənin tək bu çay haqqını ödəyə bilmərəm. Çaydır ki, dəmləmişən, çaydır ki, içmişik, çay nədir, say nədir, misali. Evdəkilər Həsən kişinin bu sözüne xeyli gülürlər...

Mətanət Məmmədova

“Azərbaycan Respublikasına gəlmək və getməklə bağlı məsələlər Miqrasiya Məcəlləsi ilə tənzimlənir. Azərbaycan Respublikasının hər bir vətəndaşı dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçərək sərbəst surətdə ölkədən getmək və ölkəyə gəlmək hüququna malikdir və ölkədən getmək və ölkəyə gəlmək hüququndan məhrum edilə bilməz. Lakin bəzi hallarda ölkədən getmək hüququ məhdudlaşdırıla bilər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında hüquqşünas Xanlar Səttullayev deyib. O bildirib ki, Miqrasiya Məcəlləsinin 9.3-cü maddəsinə görə, Vətəndaşın ölkədən getmək hüququ yalnız aşağıdakı hallarda müvəqqəti məhdudlaşdırıla bilər: “Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsinə uyğun olaraq tutulduqda və ya barəsində hər hansı qətimkan tədbiri seçildikdə - azad edilənədək, qətimkan tədbirinin müddəti bitənədək və ya qətimkan tədbiri ləğv edilənədək;

məhkum edildikdə - Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş əsas cəzasını çəkib qurtaranadək və ya bu Məcəllənin 9.3.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, cəzadan azad edilənədək;

Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosesual Məcəlləsinə uyğun olaraq barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlər tətbiq edildikdə - tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqi ləğv edilənədək;

üzərinə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan vəzifələr qoyulmaqla şərti məhkum edildikdə və ya cəzadan şərti olaraq vaxtından əvvəl azad edildikdə - müvafiq olaraq sınaq müddəti və ya cəzanın çəkilməmiş hissəsi başa çatanaqədək və ya şərti məhkumetmə, yaxud üzərinə qoyulmuş vəzifələr vaxtından əvvəl tamamilə ləğv edilənədək;

hamilə qadınlar və azyaşlı uşaqları olan şəxslər barəsində cəzanın çəkilməsi təxirə sa-

Ölkədən getmək hüququna “Stop” qoyulması hansı hallarda həyata keçirilir?

HÜQUQŞÜNAS MÜNASİBƏT BİLDİRDİ

lınıqda - məhkəmə məhkum edilmiş şəxsi cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad edilənədək və ya məhkum edilmiş şəxs əsas cəzasının qalan hissəsini çəkib qurtaranadək;

müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırıldıqda - müddətli həqiqi hərbi xidmət keçənədək və ya qanuna uyğun olaraq ondan azad edilənədək;

məhkəmə qərarları, əmriləri və vergi orqanlarının pul tələblərinin ödənilməsi ilə bağlı inzibati aktları əsasında verilmiş icra sənədinin könlüllü icra üçün müəyyən olunmuş vaxtda üzrsüz səbəbdən icra edilməsinə görə vətəndaşın ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı olduqda - məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə qərar qəbul edilənədək;

vergi, məcburi dövlət sosial sığorta, icbari tibbi sığorta və işsizlikdən sığorta haqları üzrə öhdəliyini qanunla müəyyən edilmiş hallarda və müddətlərdə yerinə yetirmədikdə, hesablanmış vergilər, məcburi dövlət sosial sığorta,

icbari tibbi sığorta və işsizlikdən sığorta haqları üzrə borcları və faizləri, vergiləri və məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarını ödəməsinə görə vətəndaşın ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı olduqda - məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə qərar qəbul edilənədək;

beynəlxalq tibbi sanitariya qaydalarına və ya Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq profilaktik peyvəndlər tələb olunan ölkələrə gediş-gəliş zamanı - profilaktik peyvəndlər edilənədək”. Bundan əlavə, Məcəllənin 9.4-cü maddəsinə görə, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər silahlı birləşmələrdə qulluq edən hərbi qulluqçular (hərbi attaşelər, hərbi nümayəndələr və onların köməkçiləri istisna olmaqla), habelə Azərbaycan Respublikasının hüddurlarından kənar beynəlxalq hərbi təlimlərə, antiterror, xilasetmə və xidməti zərurətlə bağlı digər tədbir və ya əməliyyatlara cəlb olunan müddətli həqiqi hərbi xidmət keçən hərbi qulluqçular müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının rəsmiləşdirilmiş icazəsi olduqda Azərbaycan Dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmış şəxslərin tanınış olmağa buraxıldığı məlumatın məxfilik müddəti bitənədək, lakin 5 ildən çox olmamaq şərti ilə, xarici ölkəyə daimi yaşamağa getmək hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırıla bilər. Ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılması məhkəmə qaydasında həyata keçirilir. Bu hal-

da şəxs SMS, poçt və sair rəsmi mənbələr vasitəsilə məlumatlandırılır. Ədliyyə Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti və Daxili İşlər Nazirliyi ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barəsində məlumat ala bilmək üçün elektron xidmət təqdim edir. İnternet üzərindən hər bir kəs şəxsi məlumatlarını daxil etməklə “stop” statusunu yoxlaya bilər. Bir nüansı da qeyd edim ki, CPM-nin 165-ci maddəsində “Başqa yerə getməmək haqqında iltizam” alınması təsbit edilmişdir. Belə ki, istintaqi aparın müvafiq orqan qətimkan tədbiri olaraq şübhəli və təqsirləndirilən şəxsdən bu iltizamı alır. Lakin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması birbaşa olaraq hüquq mühafizə orqanının göstərişi ilə həyata keçirilir. Şübhəli və təqsirləndirilən şəxsdən əlavə olaraq bu hal hətta cinayət işi üzrə şahid qismində cəlb olunmuş şəxslər barəsində də tətbiq edilir. Bu halda “stop” statusunu elektron qaydada yoxlama mümkün olmur. Ona görə də, şəxsin əgər hər hansı cinayət hadisəsi ilə əlaqəsi olmuş və ya cinayət prosesində iştirak edən şəxs kimi tanınmışdırsa (şahid, tərcüməçi və s.) sərhəddə ölkədən çıxışının məhdudlaşdırılması halı ilə rastlaşma ehtimalı böyükdür. Bu halda vətəndaş səyahətə çıxmadan əvvəl Dövlət Sərhəd Xidmətinə barəsində ölkədən çıxışına məhdudsiyyət ooyulub-qoyulmaması ilə bağlı sorğu göndərə bilər. Vətəndaşların müraciətləri haqqında qanunun 10.4-cü maddəsinə görə, Əgər məlumatın verilməsi barədə müraciətə yuxarıda göstərilən müddətlərdə (15 iş günü) baxılması nəticəsində lazım olan məlumat öz əhəmiyyətini itirə bilərsə, həmin müraciətə dərhal, bu mümkün olmadıqda, müraciətin daxil olduğu andan 24 saat keçənədək baxılmalıdır. Haqqında qanuna zidd olaraq tətbiq edilmiş “stop” şəxsə zərər vurduqda məhkəmə qaydasında kompensasiya tələb edə bilər” - deyər o, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

Dövlət qurumlarının fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi istiqamətində mühüm işlər görülüb. Bu məqsədlə müvafiq hüquqi baza formalaşdırılıb. Əksər dövlət orqanlarında əhaliyə elektron xidmətlərin göstərilməsi təmin edilib. Şəffaflığın artırılması, korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi məqsədi daşıyan "ASAN xidmət" mərkəzləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin tabeliyində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 13 iyul tarixli 685 nömrəli Fərmanına əsasən yaradılmışdır. Bu gün artıq həmin tarixdən 12 il ötür. Azərbaycan brendi olan "ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyətə başlaması dövlət qulluqçularının fəaliyyətində əhaliyə münasibətdə vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi istiqamətində yeni yanaşma modelidir. Bu model vətəndaş maraqlarına xidmət edir və yeni dövrün çağırışlarından irəli gələn xidmət sektorunda qabaqcıl innovasiyaların tətbiqidir.

"HARADA GÜCLÜ İRADƏ VAR, DÜŞÜNÜLMÜŞ SIYASƏT VAR VƏ İCRAEDİCİ MEXANİZMLƏR TƏKMİLLƏŞİB, ORADA HƏMİŞƏ NƏTİCƏ DƏ OLACAQ"

Bu gün Azərbaycan brendi olan "ASAN xidmət" "vahid məkan" prinsipi əsasında fəaliyyət göstərir. "ASAN xidmət" mərkəzlərində vətəndaşlara xidmətin daha yaxşı göstərilməsi üçün yeni üsullardan və müasir innovasiyalardan istifadə olunur ki, bu vətəndaş məmnunluğuna səbəb olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirib ki, bu mərkəzlərdə şəffaflığın dərəcəsi mütləqdir: "Yəni, "ASAN xidmət" in əsas xüsusiyyətlərindən biri də odur ki, insanları ictimai xidmətlər sahəsində rüsvətxorluqdan, korrupsiyadan qoruya bildi. İctimai xidmətlər

demək olar ki, ən korrupsiyalaşmış sahələrdən biri idi. İnsanlar onlara qanun çərçivəsində təqdim ediləcək bir arayış üçün həftələrlə, bəzən aylarla qaçı-qaçı gəzirdilər, məmurlardan xahiş edirdilər, bir çox hallarda onlara lazım olan sənədləri rüsvət müqabilində alırdılar. Amma artıq neçə ildir ki, bu praktika Azərbaycanda tamamilə aradan qaldırılıb. Bu, bir də onu göstərir ki, harada güclü iradə var, düşünülmüş siyasət var və icraedici mexanizmlər təkmilləşib, orada həmişə nəticə də olacaq".

"ASAN XİDMƏT" İCTİMAİ MÜNASİBƏTLƏRİN VƏ XİDMƏTLƏRİN MÜASİR MODELİDİR"

Təbii ki, elektron xidmətlər, eyni zamanda, korrupsiya hallarının qarşısının alınması və şəffaflığın təmin edilməsinin effektiv vasitələrindən biri kimi qiymətləndirilir. Bu gün əbəs deyil ki, İKT respublikada korrupsiya ilə mübarizə, cəmiyyətdə şəffaflığın və demokratiyanın inkişaf etdirilməsi üçün əlverişli vasitə olaraq qəbul edilir. Ölkədə "Elektron hökumət" portalı fəaliyyət göstərir və bu portala qoşulmuş dövlət qurumlarının elektron xidmətlərinin "bir pəncərə" prinsipi əsasında əhaliyə təqdimi də görülmə işlərin məntiqi davamıdır. Bu onu göstərir ki, Azərbaycan uğurlu inkişaf modelinə malik dövlətdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, bu gün Azərbaycan neinki sənaye və

"ASAN xidmət" - vətəndaşlara yeni xidmət modeli

kənd təsərrüfatı, o cümlədən əqli məhsullarını ixrac edir: "Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi - "ASAN xidmət" ictimai münasibətlərin və xidmətlərin müasir modelidir". Dövlət başçısının dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi sahəsində həyata keçirdiyi islahatların tərkib hissəsi olan "ASAN xidmət" dövlət və özəl xidmətlərin vahid məkandan innovasiyaların tətbiqi ilə vətəndaşlara çatdırılması sahəsində uğurlara səbəb olub. Azərbaycanın "ASAN xidmət" modeli dünyanın bir çox ölkələri, beynəlxalq təşkilatları tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və bu təcrübəyə böyük maraq var.

"BİZ İSTƏYİRİK Kİ, İNSANLAR RAHAT YAŞASINLAR, ƏN GÖZƏL XİDMƏTLƏRƏ MALİK OLSUNLAR"

Vurğulamaq yerinə düşər ki, 29 dekabr 2012-ci ildə Bakıda pilot layihə olaraq ilk "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı oldu. Mərkəz doqquz dövlət orqanının təklif etdiyi 23 xidməti həyata keçirməklə 15 yanvar tarixində fəaliyyətə başladı. Həmin tarixdən vətəndaşlara yüksək keyfiyyətli xidmətlər göstərilir. Həmin zamandan ölkəmizin bir çox yerlərində mərkəzlərin sayı durmadan artır. Bildiyimiz kimi, 3 may 2013-ci ildə "Asan xidmət" in Sumqayıt mərkəzinin açılışı oldu. Bundan bir neçə həftə sonra, mayın 24-də Bakıda ikinci "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı həyata keçirildi. Bu mərkəz iyunun 5-də vətəndaşlara xidmət göstərməyə başlayıb. 17 sentyabr 2013-cü ildə Bakıda üçüncü mərkəzin açılışı olub. 2013-cü ilin sonlarında, dekabrın 21-də Azərbaycanda sayca beşinci "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı oldu. Bu mərkəz Gəncədə fəaliyyətə başladı. 23 yanvar 2014-cü ildə "ASAN xidmət" mərkəzlərindən istifadə edən vətəndaşların sayı 1 milyona çatdı. Bakıda sayca dördüncü "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı isə 2014-cü ildə mayın 7-də oldu. Həmin ilin yayında "ASAN xidmət" səmərəli xidmət nümunəsinə və dövlət-vətəndaş münasibətlərinə verdiyi töhfələrə görə "Uğur 2013" mükafatına layiq görüldü. 2014-cü ilin dekabr ayının 15-də Sabirabadda "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı oldu. Daha sonra Bərdədə, Bakıda, Masallı və Qəbələdə, Qubada, Mingəçevirdə, İmişlidə və Şəkiddə, Şamaxıda, Kürdəmir, Tovuz, Ağcabədi və Balakəndə, Lənkəranda "ASAN xidmət" mərkəzləri fəaliyyətə başlayıb.

Ümumiyyətlə, bu gün Azərbaycanda gədən bütün işlər müasir səviyyədə həyata keçirilir. Hər görülmə iş, aparılan islahatlar, reallaşan layihələr insanların sosial məişəti

nin, həyatın firəvanlığına yönəlib. Buna Azərbaycanın bütövlükdə inkişafı imkan verir. "Ölkəmiz müasirləşir, inkişaf edir. "ASAN xidmət" in fəaliyyətə başlaması bizim niyyətimizi göstərir. Biz istəyirik ki, insanlar rahat yaşasınlar, ən gözəl xidmətlərə malik olsunlar, - deyən Cənab İlham Əliyev korrupsiyaya, rüsvətxorluğa qarşı mübarizədə də "ASAN xidmət" in çox mühüm rol oynadığını vurğulayıb. Keçirilən rəy sorğularına əsasən, vətəndaşların xidmətlərdən məmnunluq əmsalı 99,8 faiz təşkil edir.

DÜNYADA "ASAN XİDMƏT"Ə MARAQ

Azərbaycan brendi olan "ASAN xidmət" mərkəzləri beynəlxalq mükafatlara layiq görülmüşdür. Bu gün "ASAN xidmət" in fəaliyyəti Avropa İttifaqında, Avropa Parlamentində, Böyük Britaniya parlamentində, Fransa, Almaniya və digər ölkələrdə yüksək qiymətləndirilir. Özünəməxsus hüquqi strukturu olan bu model bir çox beynəlxalq qurumlar və ekspertlər tərəfindən tədqiqə layiq hesab olunur. Artıq Azərbaycanın "ASAN xidmət" modeli əsasında Əfqanıstanda dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində eyniadlı qurum təsis edilib. Bundan başqa, İtaliya, Koreya Respublikası, Fransa, İndoneziya, Monteneqro və İSESCO təşkilatı ilə əməkdaşlığa dair Anlaşma memorandumları imzalanıb. Bu illər ərzində xidmət bir neçə beynəlxalq dərəcəli sertifikatla layiq görülmüş, Britaniya Əməyin Mühafizəsi Şurası tərəfindən beynəlxalq müsabiqənin qalibi olub. Cənab İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, beynəlxalq təşkilatlar "ASAN xidmət" in fəaliyyətini yüksək qiymətləndirirlər: "BMT "ASAN" ı fərqləndirib, mükafat verib. Bu da əlbəttə ki, görülmə işlərin nəticəsidir". "Uğur 2013" səmərəli xidmət nümunəsinə və dövlət-vətəndaş münasibətlərinə verdiyi töhfələrə görə" nominasiyasının qalibi olub. ISO 9001:2008 idarəetmə standartı üzrə beynəlxalq sertifikatı alıb. "ASAN xidmət" 2015-ci il BMT-nin "Dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi" kateqoriyasında birinci yerə layiq görülmə xüsusi mükafat və diplomla təltif edilib. Dövlət Agentliyi ilə İSESCO arasında imzalanan Birgə Əməkdaşlıq Proqramına əsasən qabaqcıl idarəetmə üzrə "ISESCO-nun ASAN mükafatı" təsis olunub. Bütün bunlar bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan brendi olan "ASAN xidmət" ə dünyada böyük maraq var.

"BU, HANSISA BİR FƏRDI LAYİHƏ DEYİL, BU, YANAŞMA TƏRZİDİR, BU, DÜŞÜNCƏ TƏRZİDİR"

"ASAN xidmət" öz fəaliyyətini genişləndirir, həm coğrafi əhatə, həm də xidmətlərin sayı artır". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev bildirib. Dövlət başçısı qeyd edib ki, hər kəs görür ki, bu, hansisa bir fərdi layihə deyil, bu, yanaşma tərzidir, bu, düşüncə tərzidir, bu, bizim siyasetimizdir: "ASAN" da olan şəffaflıq, mədəniyyət hər yerdə tətbiq edilməlidir. Yəni, "ASAN xidmət" bir çox sahələr üçün nümunə olub. Təsədüfi deyil ki, indi sosial təminat sahəsində də buna oxşar layihə həyata keçirilir - DOST mərkəzləri fəaliyyətə başlayır və "ASAN xidmət" kimi, DOST mərkəzləri də bütün ölkəmizi əhatə edəcək. "ASAN xidmət" mərkəzlərinin yaradılması ilə bağlı kifayət qədər geniş proqramımız var".

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü və Prezident İlham Əliyevin 2018-ci ildə imzaladığı Fərmanla Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində yaradılan DOST Mərkəzlərində əhaliyə pensiya, sosial sığorta, sosial müavinət, əlillik, əmək və məşğulluq, övladlığa götürmə, bank, notariat, həmçinin Tibbi Sosial Ekspertiza sahələri üzrə 100-dən artıq xidmət göstərilir. 4 Saylı "DOST" Mərkəzinin tərkibindəki "Çağrı Mərkəzi" ölkə üzrə gündəlik 5 minədək zəng qəbuluna şərait yaradır. "ART School" - "İnklüziv İncəsənət Məktəbi" isə ildə orta hesabla 150-200 əlilin təlimlərdən keçməsinə imkan verəcək. Bütün bunlar dövlət sosial xidmətlərinin innovativ yanaşmalara əsaslanan modern, çevik və optimal mexanizmlər üzərində qurulmasını özündə ehtiva edir. Təbii ki, DOST mərkəzləri də daha geniş miqyasda keyfiyyətli sosial xidmətlərin həyata keçirilməsinə geniş imkanlar yaradır.

"ASAN xidmət" mərkəzlərində müxtəlif dövlət orqanlarının vətəndaşlara göstərdiyi xidmətlərdən başqa funksional yardımçı xidmətlər də təklif olunur. 2013-cü ilin iyunun 1-dən etibarən artıq "ASAN xidmət" in təklif etdiyi xidmətlərdən istifadə etmək üçün mərkəzlərə gələ bilməyən vətəndaşlara xidmət göstərmək üçün müasir texnologiyadan istifadə edilən avadanlıqlarla təchiz olunmuş səyyar avtobuslardan istifadə olunur. Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı əsasında "ASAN xidmət" mərkəzlərinin olmadığı regionlarda vətəndaşların dövlət xidmətləri ilə təmin edilməsi üçün müasir texniki avadanlıqla təchiz olunmuş səyyar "ASAN qatar" konsepsiyası da reallaşdırılıb. Bütün bunlar vətəndaşların rahatlığının təminatında, onlara şəffaf və nəzakətli xidmətin göstərilməsinin əsas faktorlarıdır.

Diqqətə çatdıraq ki, dövlət başçısının 2016-cı ilin mayında imzaladığı Fərmanla "ASAN kommunal" mərkəzlərinin yaradılması Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə tapşırılmışdır və qısa müddətdə "ASAN kommunal" xidmətinin yaradılması üçün aidiyyəti qurumlarla bir yerdə tədbirlər həyata keçirildi. "ASAN Kommunal" mərkəzlərində Azəriqaz, Azersu, Azərişiq şirkətlərinin 45 növ kommunal xidmətləri göstərilir.

"ASAN xidmət" mərkəzləri "vahid məkan" prinsipi əsasında fəaliyyət göstərir. "ASAN" modelinin altı əsas prinsipi var: operativlik, şəffaflıq, nəzakətçilik, məsuliyyət, etik davranış qaydalarına nəzakət və rahatlıq. Mərkəzlərdə dövlət xidmətləri əlaqələndirilmiş şəkildə fəaliyyət göstərir. "ASAN xidmət" mərkəzlərində vətəndaşlara xidmət daha yaxşı xidmət göstərilməsi üçün yeni üsullardan və müasir innovasiyalardan istifadə olunur. Hər mərkəzdə təxminən 100-ə yaxın könüllü çalışır. ASAN Könüllüləri Gənclər Təşkilatı "ASAN xidmət" mərkəzlərində fəaliyyət göstərən könüllüləri birləşdirir. Təşkilat 2013-cü ildə yaradılıb. Elə həmin il təşkilatın ilk qurultayı keçirilib. Təşkilat könüllülər üçün təlimlər, müxtəlif layihələr, yay məktəbləri təşkil edir.

Əlbəttə ki, dövlətimiz tərəfindən bütün görülmə işlərin arxasında insanlara daha da keyfiyyətli xidmətin göstərilməsi dayanır.

Zümrüd BAYRAMOVA

A talarımızın " Hər şərdə bir xeyir var" zərb məsəlını tərsinə yozan Qərblə ABŞ əksinə xeyir əməlləri neqativ istiqamətə yönəltməkdə mahirdirlər. Bu ilin aprel ayında Brüsseldə Ermənistan-Aİ-ABŞ formatında keçirilən görüşdə İrəvanın Avro-Atlantik məkanına inteqrasiyasını öz maraqları naminə dəstəkləyən, siyasi, iqtisadi və humanitar sahələr üzrə sazişləri bağlı qapılar arxasında imzalayan Qərb və ABŞ rəsmilərinin Ermənistanla münasibətlərinin istiləşməsinin, rəsmi İrəvana göstərilən hərbi dəstəyin Azərbaycana qarşı yönəlmədiyini bildirsə də torbadakı pişiyin miyoltusu başqa məqamlardan xəbər verir. ABŞ-ın rəsmi İrəvana Strateji Müdafiə İcmağının aparılması və Ermənistan üçün yeni hərbi doktrina hazırlanması üçün ekspert dəstəyinin göstəriləcəyi ilə bağlı vədləri təcavüzkarə yardım planının bir hissəsidir. Bəllidir ki, strateji müdafiə baxışı və yeni hərbi doktrinanın hazırlanması tək cəri müdafiə strategiyalarının nəzərdən keçirilməsi ilə yekunlaşmışdır. Həm də Ermənistanın milli təhlükəsizlik məsələlərinə yanaşmanın yenidən nəzərdən keçirilməsini nəzərdə tutur. ABŞ-ın, Birləşmiş Ştatların göstərişləri əsasında hərəkət edən Avropa təsisatlarının rəsmi İrəvana maliyyə və texniki dəstəyinin əsas məqsədinin Cənubi Qafqazda gərginliyi, hadisələrə təsiretmə imkanlarını artırmaq olduğu bəllidir. Rəsmi İrəvanla bağlı xain planların əsas məqsədi Ermənistanın NATO ilə hərbi sahədə əlaqələrinin dərinləşdirilməsi deyil, işğalçı ölkənin silahlı qüvvələrinin qarşılıqlı fəaliyyət və hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsidir. Ermənistanın NATO təlimlərində iştirakını təmin etməklə rəsmi İrəvanın hərbi potensialını gücləndirməyə yönəlmiş bu gedişlər ABŞ-ın geosiyasi ambisiyalarını gerçəkləşirmək, Cənubi Qafqazda sabitliyə təhlükə yaratmaqdır. Yeni, ABŞ və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin birgə hərbi təlimlərinin təşkili sağlamlıq niyyətlərdən qaynaqlanmışdır.

Eyni bədnüyyətli əməllər Avropa İttifaqı tərəfindən də davam etdirilir. Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə dəstək məqsədilə Avropa Sülh Fondu (AŞF) çərçivəsində işğalçı dövlətə yardım paketinin ayrılması ilə Qərbin rəsmi İrəvanı silahlandırmaq cəhdləri qurumun adı ilə tərs mütənasiblik yaratmaqla, təbii ki, sülhə xidmət etmir. Guya "sülhə yardım" məqsədilə nəzərdə tutulan bu yardım paketi həmçinin Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Aİ-nin Ümumi Təhlükəsizlik və Müdafiə Siyasəti (CSDP) çərçivəsində əməliyyat və missiyalarda iştirak imkanlarını gücləndirmək məqsədi daşıyır. Məntiqi nəticə isə dəyişilməzdir: ABŞ kimi Qərb də Ermənistanı silahlandırmaqla işğalçı yeni müharibəyə təhrik edir.

Rusiya sərhəd qoşunlarının Ermənistanın beynəlxalq hava limanından və İranla sərhəd kimi mühüm mövqələrdən çıxarılması regionda Avro-Atlantik təsirinin genişlənməsinə şərait yaradacaq ki, bu da Aİ-nin Cənubi Qafqazda mövqələrini möhkəmləndirmək imkanlarının gerçəkləşdirilməsi deməkdir. Amma ortada ən böyük maneə rəsmi Kremlə Rusiyanın forpostu Ermənistan arasında imzalanan 2044-cü ilə qədər hərbi əməkdaşlıq sazişidir. Rusiyanın 102-ci hərbi bazasının Ermənistandan çıxarılması ətrafında bilərəkdən yaradılan gərginlik davam etməkdədir. Aİ-nin Ermənistanı yerləşdirdiyi Monitoring Missiyasındakı hərbiçilərin sayının artması, Azərbaycanla sərhəddə müdafiə infrastrukturunun, o cümlədən mühəndis istehkamlarının yaradılması ilə bağlı vədi sülhə deyil, yeni müharibə çağırışlarına xidmət edir.

Aİ-nin Azərbaycanla şərti, hələ razılaşdırılmamış sərhədin tamhüquqlu cəbhə xəttinə çevrilməsində, o cümlədən mühəndis istehkamlarının inşasında və çoxsaylı atəş mövqələrinin yaradılmasında Ermənistanı yardımı

Sülh çağırışına silahla "dəstək"

Cənubi Qafqazda sabitliyi pozmaq, gərginliyi artırmaq üçün rəsmi İrəvandan vasitə kimi istifadə edən ABŞ-ın, Qərbin Ermənistanı silahlandırması sülhə yardım deyil, bölgədə yeni müharibə ocağı yaratmaqdır

yeni reallıqları qəbul etmədikləri kimi, Azərbaycana qarşı tərribatlarda da kollektiv iştirak edirlər.

Avropa Parlamentinə (AP) seçkilərdə sağçılara məğlub olan Fransa Prezidenti Emmanuel Makron koalisiyasının Ermənistan siyasətinin sonrakı taleyi də maraqlıdır. Makronun təyinatına görə ölkədə Milli Assambleyaya iki mərhələdə keçirilən seçkilərdə də məğlub Makronun Ermənistanı dəstək siyasətinin gələcək istiqamətləri də maraqlı doğuran məsələlərdəndir. Fransada növbədənəkar parlament seçkilərinin ikinci turunun nəticələrinin elan edilməsindən sonra vəziyyət gərginləşib. Seçkilərin nəticələrinə etiraz edənlərin sayının çoxalması ölkədə onsuz da gərgin olan vəziyyəti daha da ağırlaşdırıb. Parisin Respublika meydanındakı aksiya isə daha izdihamlı olub. Dinc başlayan aksiya polis müdaxiləsindən sonra qarşılıqlı qəzəblərə çevrilib. Polis narazı kütləni dağıtmaq üçün gözyaşardıcı qaz və rezin dəyənəklərdən istifadə edib. Makronçuların məğlubiyyətindən

sonra bu ölkənin Baş nazir Gabriel Attal istefa verəcəyini açıqlayıb. Ümumiyyətlə AP-nə seçkilərin qitə dövrlərində yaratdığı qeyri-mütənasiblik, bir çox bəzi Avropa ölkələrində sağçıların uğur qazanması qitə təsisatlarının Ermənistan siyasətində də korreklərə zərurət yaradacaq. Amma Hayastanı yeni müharibəyə təhrik edən ABŞ-la Qərbin bu seçimə uyğun mövqeyində hansı dəyişikliklərin baş verəcəyini

zaman göstərəcək. Bəlli olan budur ki, "sülhə dəstək" pərdəsi altında Cənubi Qafqazda maraqlarını həyata keçirmək istəyənlərin girovuna çevrilən Ermənistanı müharibəyə hazırlayanların niyyətləri bu dəfə də baş tutmayacaq. Sülh məramını barıt qoxusu, öldürücü silahlarla təhdid edənlərin qarşısını "dəmir yumruq" sipər kimi kəsəcək.

"Düşünürəm ki, sülh sazişindən danışarkən bunun yalnız formal tərəfini fikirləşməməliyik. Bizə, əslində, nə lazımdır, yeni, Azərbaycana nə lazımdır? Ermənistanı heç bir revanşizm cəhdlərinin olmayacağı ilə bağlı qəti şəkildə, təsdiqlənmiş zəmanət lazımdır. Bu, bizə niyə lazımdır? Çünki biz Ermənistanı nə baş verdiyini bilirlik və həmçinin bilirlik ki, Ermənistanın bəzi Avropa paytaxtlarında çox pis məsləhətçiləri var" söyləyən Prezident İlham Əliyevin siyasi iradəsi ilə Ermənistanın "avropalı pis məsləhətçiləri"nin tərribatlarının qarşısı qətiyyətlə alınır. Həmin paytaxtın Fransa olduğu da bəllidir. Bəlli olan budur ki, ölkəmizə qarşı bütün bəd niyyətlərin, xain planların qarşısı alınıb, yenə də alınacaq. Əsas məsələ iki ölkə arasında daha müharibə olmayacağına, Ermənistanın vəziyyətlə tam razılaşdığına və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı dediklərini həqiqətən nəzərdə tutduğuna dair zəmanət olmalıdır. Rəsmi İrəvan Azərbaycanla qarşı ərazi iddialarından əl çəkməli, imzaladığı kapitulyasiya aktını unutmamalı, sərhədlərin delimitasiyası məsələsində konstruktivlik göstərməlidir. Əsl sülh məhz budur. ABŞ-ın, Qərbin rəsmi İrəvana "məsləhət gördüyü", barıt iyi verən "sülh" planı Ermənistanın məhvi deməkdir.

Xuraman İsmayılqızı

mının xəyanətdən başqa açıqlanması ola bilməz. Sülh sazişinin imzalanması üçün başlıca maneə olan Ermənistanın Konstitusiyasında təsbit olunan Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı ərazi iddiaları ilə bağlı bəndlərin hələ də dəyişdirilmədiyi məqamda Qərbin və ABŞ-ın Cənubi Qafqazda sabitliyin yaranması, Rəsmi Bakı ilə rəsmi İrəvan arasında sülh sazişinin imzalanmasına göstərdikləri saxta dəstək, tələskənlik Azərbaycana olan mənfur niyyətlərin ifadəsidir. Hadisələr də göstərir ki, riskli, böyük faciə ilə nəticələncəyi, siyasi oyun arenasına çevrilən Ermənistanın gələcəyi şübhə altındadır. ABŞ-ın, Avropa İttifaqının, xüsusilə Fransanın Cənubi Qafqazda yeni savaq planının oyunçusu Ermənistan varlığına təhlükə olan uqurumun kənarındadır. Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanması üçün yaranan pozitiv şəraitdən narahət olan bu üçlük Cənubi Qafqazda yeni hərbi toqquşmaların törədilməsi məqsədilə məkrli manevrlərə cəhd göstərir. Rəsmi İrəvanı "sülh masası"ndan çəkəndir-mək üçün bütün vasitələrdən istifadə edən ABŞ və Qərb Ermənistanla münasibətlərini strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatdırmaq vədile "regional alət" hesab etdikləri rəsmi İrəvanı Ukrayna variantına sürükləyirlər. Afrikadan qovulan Fransanın yeni müstəmləkə məkanı seçdiyi Ermənistan "tükənmiş sevgisi" də təsadüfi deyil. Ermənistanı hərbi kontingent yerləşdirilməsində də maraqlı olan ABŞ-ın və Fransanın saxta vədlərinin nəticəsidir ki, Azərbaycanla ən qısa zamanda yekun sülh sazişinin imzalanmasının mümkünliyündən bəhs edən Ermənistan

baş naziri Nikol Paşinyan artıq radikal mövqedən çıxış edir. Ermənistanın Xarici İşlər Nazirliyi rəsmilərinin Azərbaycanın COP29 tədbirindən sonra müharibəyə başlayacağı ilə bağlı zərərli açıqlamalarından ABŞ-ın, Qərbin yeni müharibə çağırışlarının nəfəsi duyulur. Son vaxtlar Ermənistanın Naxçıvan istiqamətində Milli Ordumuzun mövqələrini atəşə tutması fransızaya müharibəyə hazırlıq tərribatından qaynaqlanır. Fransanın rəsmi İrəvanla yeni müasir hərbi texnika verilməsi barədə imzalanan müqavilə, Ermənistanı hərbi kontingent göndərməsi ilə bağlı təkliflərin aktuallaşması yeni savaq hazırlıq prosesidir. Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Lyayenin də anti-Azərbaycan prosesinə qoşulması, Avropa Parlamentinin atdığı son addımlar Azərbaycana münasibətdə Qərbin ikili standartlara, qərəzə, qeyri-obyektivliyə üstünlük verdiyini göstərir. Aİ-nin Ermənistanı kapitulyasiya missiyasının rəhbəri Vasilis Marağosun bu ölkənin parlamentində çıxışında səsləndirdiyi Avropa İttifaqının Ermənistanı ölümcül olmayan silah-sursat verməyə hazır olması ilə bağlı səsləndirdiyi sözlər də subut edir ki, ABŞ, Aİ, Fransa Cənubi Qafqazda yaranmış

“12 iyul 2020-ci ildə başlanmış Tovuz döyüşləri 44 günlük Vətən müharibəsinə aparən yolun başlanğıcı kimi qeyd edə bilərik. Bu döyüşlər Ermənistanın törətdiyi təxribat nəticəsində Qarabağ torpaqlarından uzaqda yerləşən sərhədçilərimizin qoruduğu Tovuz rayonu ərazisində baş verib. Amma Azərbaycan əsgəri bu döyüşlərdə özünün məğlubedilməzliyini sübut etdi”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Azər Badamov deyib. Deputat bildirib ki, Tovuz döyüşləri, həm də Qarabağı işğaldan azad etmək üçün xalqımızın səfərbər olunmağa hazır olduğunu nümayiş etdirdi: “Xalqımız küçələrə çıxaraq hamılıqla müharibəyə getməyə və torpaqları erməni işğalından azad etməyə getməyə hazır olduqlarını göstərdi. 15 iyulda keçirilmiş Nazirlər Kabinetinin iclasında Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin “Əgər kimse, hansısa vətənpərvər insan orduda xidmət etmək istəyirsə, mən bunu an-

“Tovuz döyüşləri ilə başlayan 44 günlük Vətən müharibəsi qəhrəmanlıq səhifəmizdir”

Azərbaycan ordusu düşmənin istənilən təxribatlarının və gözlənilməz hücumlarının qarşısını günün istənilən saatında, ilin istənilən fəslində almağa qadirdir.

Döyüşlər zamanı düşmənin çoxsayda hərbi obyektləri və onlarla canlı qüvvəsi məhv edildi. Düşmənin şəxsi heyəti öz mövqelərindən geri çəkilməyə məcbur oldu, yüzlərlə yaralı olan düşmən itkilərindən dərin şok keçirdi. Döyüşlərin nəticəsində Azərbaycan bir daha dünyaya sübut etdi ki, güclü Ermənistan ordusu barəsində miflər artıq dəmadağın edilib və Azərbaycan işğalçı Ermənistanı istənilən ərazidə və istənilən coğrafiyada cəzalandırmaq, öz ərazilərini azad etməyə tamamilə hazırdır. Tovuz döyüşləri

caq alqışlayıram” çağırışına minlərlə gəncimiz qoşularaq Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin bölmələrində qeydiyyatdan keçmək üçün axışdılar. Düzür, Tovuz döyüşlərində şəhidlər verdik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət ələsin. Amma Tovuz döyüşləri zamanı xalqımız torpaqlarımızın Ermənistan işğalı altında qalması ilə heç vaxt barışmayacağını sübut etdi. Tovuz döyüşləri düşmən üçün bir siqnal idi. Əgər

Ermənistan Tovuz döyüşlərindən nəticə çıxarıb torpaqlarımızı azad etsəydi 44 günlük Vətən müharibəsinə ehtiyac qalmazdı. Bununla yanaşı qeyd etmək istəyirəm ki, Tovuz döyüşləri ilə başlayan 44 günlük Vətən müharibəsi qəhrəmanlıq səhifəmizdir. Torpaqlarımızı döyüş meydanında azad etdik. Bütün dünya Azərbaycanın gücünü gördü. Bundan sonra heç kim xalqımızın haqqını tapdalaya bilməz. Çünki, xalqla ordu birliyi Ali Baş Ko-

mandanın Dəmir yumruquna çevrilib və günü-gündən mökəmlənməkdədir. Biz qalibik və bundan sonra həmişə başımızı uca tutub qürurla yaşayacağıq”. Hərbi ekspert Ədalət Verdiyev: “Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin böyük qələbəyə aparən zəfər yolu 2016-cı ilin aprel döyüşləri, 2018-ci ilin Günnüt və 2020-ci ilin Tovuz döyüşlərindən keçdi. Tovuz döyüşləri Azərbaycanın hərbi tarixinin zəfər döyüşlərindən biridir. Bu döyüşlər göstərdi ki,

Azərbaycanın həm hərbi qələbəsi ilə nəticələndi, həm də dövlətimizin geosiyasi üstünlüyü ilə özünü aşkar şəkildə büruzə verdi. Tovuz döyüşləri böyük zəfərə aparən yolun ilk addımlarından biri kimi işğalçı düşməne qarşı uğurlu dövlət-xalq birliyinin fundamental əsaslarını təmin edən bir faktor kimi dəyərləndirilməlidir”.

Səbinə Hüseynli

“Boykot” Əli Kərimli ilə Cəmil Həsənlini çürüdəcək

Azərbaycan dövlətinin əldə etdiyi sosial, iqtisadi, hərbi, diplomatik uğurları ilə dünyanın aparıcı dövlətləri sırasında özünə layiqli yer tutub. Bu nailiyyətlərlə təkəcə Azərbaycan xalqı deyil, dost, qardaş millətlər də sevinir və fəxr edirlər. Təəssüflər olsun ki, sapı özümüzə olan baltalar xarici məkrli qüvvələrin maddi və mənəvi dəstəyinə arxalanıb, böyük uğurlara, möhtəşəm qələbələrə kölgə salmağa çalışırlar. Hətta AXCP sədri Əli Kərimli və Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsəni o dərəcə xarici ağalarına boyun əyiblər ki, ABŞ Konqresinə və Senatına yazılı şəkildə müraciət edərək Azərbaycan dövlətlərinə qarşı iqtisadi sanksiyaların tətbiq olunmasını xahiş edirlər. Bununla kifayətlənməyən dağıdıcı ünsürlər ABŞ Konqresinə, Fransa Assambleyasına, Almaniya Bundeştagına, Avropa Parlamentindən Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda səsvermə hüququnun məhdudlaşdırılmasını xahiş edirlər. Bütün bunlar bu ünsürlərin xalqdan üz döndərən xəyanət və satqıncılıq yolu tutduqlarını göstərir.

**SEÇKİLERDƏ İŞTİRAK
SIYASƏTDƏ SAĞLAM
RƏQABƏTİN YEGANƏ
LEGİTİM VASİTƏSİDİR**

Sentyabrın 1-də keçirilməsi planlaşdırılan növbədənkənar parlament seçkilərinə start verildikdən sonra dağıdıcı ünsürlər bir qədər də təxribatlarını genişləndiriblər. Aradabir dezinformasiya xarakterli informasiyalar yaymaqla seçkilərlə bağlı cəmiyyətin yanaşmalarına, istek və arzularına şübhələr toxumu səpməyə çalışırlar. Lakin anlamırlar ki, xalq kifayət qədər seçki təcürbəsinə və siyasi bilgilərə malikdir. Bu baxımdan əhalini hər hansı bir yalan və böhtanla, dezinformasiya xarakterli xəbərlərlə hədəfindən və məqsəddindən yayındıra bilməz. Dağıdıcı müxalifətin seçkilərə qatılmaqdan imtina etməsi onların zəifliklərinin göstəricisidir. Reallığı etiraf etməyib, hay-küy qaldırmaq isə siyasi mədəniyyətsizlik və qorxaqlıqdır. Seçkilərdə iştirak siyasətdə sağlam rəqabətin yeganə legitim vasitəsidir. Taleyüklü tədbirdən imtina edənlərinin səbəbi zəiflik və qalmaqallı situasiyaları təhrik etməkdir. Ümumiyyətlə, görünən ondan ibarətdir ki, bu ünsürlər xalqın taleyüklü məsələlərindən kənar qalmağa və bu azmış kimi milli maraqlarımıza zərbə vurmağa üstün verir. Hələ 44 günlük Vətən Müharibəsində və 23 saat 44 dəqiqə çəkən antiterror əməliyyatları zamanı da AXCP və Milli Şura erməni revanşistlərinin mənafeyinə xidmət edən fəaliyyət yolu tutdular. Bir dəfə də olsun siyasi, ictimai təşkilatlarla bir araya gələrək, erməni terrorçularını və onların arxasında dayananları ittiham

edən mövqə ortaya qoymadılar. Əksinə, açıq şəkildə xalqın qələbə sevincinə kölgə salmağa cəhdlər göstərdilər. Hələ utanıb çəkinmədən Əli Kərimli İnternet TV-lərin birinə verdiyi açıqlamasında demişdir: “44 günlük Vətən Müharibəsində qazanılan qələbə Sarkisyan-Koçaryan cütliyünün Qarabağı və ətraf rayonları işğal etmələrindən artıq ola bilməz”. Əsaslı şəkildə araşdırmalar aparılsa Ə.Kərimlinin və C.Həsənlinin hansısa xarici cəsus şəbəkəsinin əməkdaşları olduqları üzə çıxa bilər. Çünki bu məxluqlar xalqın mənafeyinə deyil, birbaşa xarici ermənipərəst dairələrin maraqlarına xidmət edən açıqlamalar verir, fikirlər səsləndirirlər. Əgər agent deyilərsə, sübut etsinlər, dəlillər ortaya qoysunlar. Təlimatlar, planlar xarici kəşfiyyat orqanları tərəfindən onlara çatdırılır. Bu baxımdan tam qətiyyətlə demək olar ki, Ə.Kərimli və C.Həsəni Azərbaycanı qarşı revanşist çıxışlar edən, beynəlxalq təşkilatlardan ölkəmizə sanksiyaların tətbiq edilməsini tələb edən, yenidən müharibə ocağının yaranması çağırışını edən körpə qatilləri Koçaryan və Sarkisyanı heç nə ilə fərqlənmirlər. Belə demək mümkünsə eyni ağanın müti qullarıdır.

“BOYKOT”ÇULAR DESTRUKTİV FƏALİYYƏT YOLU TUTURLAR

Siyasi proseslərin ana xəttini təşkil edən seçkilər də iştirak etməmək zəiflik əlamətidir. Buna acizlik və qorxaqlıq da demək olar. Əli Kərimlinin bu xarakteri uzun illərdir ki, onun fəaliyyətinin də özün göstərir. Ə.Kərimli 1998-ci ildən sonra nə prezident, nə parlament, nə də bələdiyyə seçkilərində iştirak etməyib. Bu halda sual olunur, seçkilərə qatılmayacaqsansa, o zaman siyasətdə nə azarın var, nədən partiya sədrliyi kreslosunu zəbt etməsən? Niyə toplantı keçirib özünü sədr seçdirmisən? Əminəm ki, yaxın vaxtlarda sırası cəbhəçilər özlərində cəsarət tapıb məntiqli və əsaslı sualları Ə.Kərimliyə ünvanlayacaqlar. Söz yox ki, Ə.Kərimli sırası cəbhəçilərə deyə bilməyəcək ki, “boykot” si-farişini xaricdəki “dostlar”ından alıb. “Seçkiyə qatılısam rüsvayçı məğlubiyətlə üzleş-cəm və xarici maliyyə dairələrinin gözündən düşəcəm” deməyə də çətinlik çəkəcək. Ona görə də Ə.Kərimli ilə sırası cəbhəçilər arasında müəmmalı vəziyyət bir qədər davam edəcək. Lakin bunun sonu olacaq. Nəhayət fədakarlıq nümunəsini ortaya qoymağı bacaran cəbhəçilər Ə.Kərimlini və ətrafında olan trolları zibilliyə atmaqla, AXCP-də təmizləmə işi aparacaqlar. Əminliklə demək olar ki, məhz “təmizləmə əməliyyatı” ilə sıradan çıxarılan Ə.Kərimli siyasətdən getməyə və özünə bacara biləcək iş axtarmağa məcbur olacaq.

İLHAM ƏLİYEV

Psixotron mult-terror: Zombilər necə yetişdirilir?

İndiki uşaqlar daha çox yeni tipli cizgi filmlərinə baxır ki, bu tip filmlərin də onların psixologiyasında çox dərin və zərərli iz buraxdığı məlumdur. Uşaqlar belə filmlərə özləri üstünlük vermir, valideynlər onlara bu şəraiti yaradır və həmin multfilmə özləri qoyurlar uşaqların qarşısına.

Bu yaxınlarda təsadüfən gördüyüm bir cizgi filmi bir personajın digərini vəhşicəsinə öldürməsi ilə başlayırdı. Digərində isə qızın qızla, oğlanın oğlanla evlənməsi səhnələri göstərilir və bunun çox maraqlı bir şey olduğu vurğulanırdı. Daha birində isə çöldə oynayarkən qasırgaya düşmüş uşaqları göydən mələk formasında gələrək xilas edən kim olsa yaxşıdır? Şeytan şəxsən özü...

Bu gün telekanalları və interneti zəbt edən qanlı, döyüşlü-davallı, qeyri-əxlaqi multfilm uşaq psixologiyasına olduqca böyük zərər verir. Yenicə ətraf ələmlə tanışlığa başlayan uşaq cizgilərdəki münasibəti həyatında da görmək istəyəcək. Çünki uşaqların gördükləri və eşitdikləri hər şey alt şüura həkk olunur və bunların əsasında psixologiyaları müəyyənləşir. Elə böyüklərin də...

Köhnə filmlər tərbiyəvi əhəmiyyətli, uşaqlara dostluq, insanlıq, düzgünlük, vicdanlılıq təbliğ edir. Keçən əsrdə çəkilmiş filmlər çox müsbət enerjili, sülhsevər və düşündürücü süjet xəttinə malikdir. Belə multfilmə izləyən uşaqlarda insanlara, heyvanlara, təbiətə qarşı humanist münasibət yaranır.

Müasir multfilmərin az qala hamısı yalnız zərərli şeyləri təbliğ edir və onları psixotron terror silahı adlandırmaq olar. Müasir multfilmərdə kadrlar həddən artıq sürətlə dəyişir, səslər çox dəhşətlidir, effektlər sürətlidir. Bu da uşaq beyninin qavrama sürətindən xeyli artıqdır. Nəticədə beyin pozğunluğu yaranır.

ABŞ-in "Seattle" Uşaq Xəstəxanası Araşdırma İnstitutunun 330 uşaq üzərində reallaşdırdığı araşdırmanın nəticələrinə görə, məktəbəqədər dövrdə şiddət mövzulu müasir cizgi filmlərinə baxan uşaqlar yaşadlarına görə 3 qat daha aqressiv olurlar.

Rusiyada aparılmış bir tədqiqata görə isə, müasir multfilmə baxan uşaqlarda hiylə, pis davranış, itaətsizlik, aqressivlik və vicdan əzabı çəkməmək kimi davranışların sıx müşahidə edildiyi ortaya çıxdı.

Psixoloqlara görə, cizgi filmləri uşaqlara 5 formada mənfi təsir edir;

1. Zorakılığa yönləndirmə: şiddət, qorxu məzmunlu cizgi filmi izləyən uşaqlar, digər yaşadlarına görə daha çox dalaşqan, üsyankar olurlar. Ətraflarına daim zərər vermək barədə düşüncələr və cox aqressiv olurlar.

2. Diqqətsizlik: gündə orta hesabla 4-5 saat cizgi filminə baxan uşaqlarda diqqət əksikliyi olur. Onlarda aktivlik, yaşadlarına nisbətən, 30-40% az olur.

3. Həqiqətdən uzaqlaşma: uşaq

özünü o personajlardan biri hesab etməyə başlayır. Belə uşaqlar həmişə gerçək olmayan dünyada yaşayırlar, realığa adaptasiya ola bilmirlər.

4. Ehtiyatlı davranışın azalması və risk artımı: uşaqlar gerçəklə xəyal arasındakı fərqi təyin etməkdə çətinlik çəkirlər. Cizgi filmində gördükləri hərəkətləri gerçəklikdə də sınaqdan keçirmək istəyirlər.

5. Dəyərlərin və yanaşmanın dəyişməsi: bir çox müasir filmlərdə uşağın tərbiyə aldığı cəmiyyətin dəyərlərinə zidd olan süni dəyərlər təbliğ olunur ki, bu da uşaqlarda

çaşqınlıq yaradır. Məsələn, uşaq bilir ki, kişi qadınla evlənməlidir, lakin filmdə görür ki kişi kişi ilə, qadın qadınla evlənilib "xoşbəxt" yaşayırlar...

21-ci əsrdə çəkilmiş multfilmərin, xüsusən də Amerika və bəzi Qərbi ölkələrinin istehsalı olan filmlərin hamısı subliminal mesajlarla, 25-ci kadrda doludur. Bu isə görünməyən terrorun uşaq beyninə həkk edilməsi deməkdir.

Valideynlər diqqətli olmasa şiddət və qorxu məzmunlu filmlər izləyən uşaqlar gələcəyin potensial şiddət və zorakılıq təbiiq edənləri ola bilər. Müasir əxlaqsız "dəyərlər"i təbliğ edən filmlər isə uşaqları bunları normal qəbul etməyə və hətta o cür olmağa həvəsləndirir.

ABŞ-da ən böyük 2 animasiya studiyasının hər ikisi faktiki olaraq satanistlərin və rəhbərləri satanist olan bu stusiyalar subliminal mesajlarla dolu olan filmləri hazırlayıb bütün dünyaya buraxmaqla yeni "dəyərləri" yeni nəsillərin beyninə otuzdurur. Bir çox mütəxəssislər və analitiklər bu filmləri effektiv

valatı", "Sehrli naxışlar" və s. Sonrakı dövrdə də bəzi filmlər çəkilib.

İndi azərbaycanlı bir uşağa sual versən, öz multfilmimizdən 2-nin adını çəke bilməz. Amma azı 10 ecnəbi filmin adını çəke bilər, hətta

süjetini sizə əzbər danışar. Bu artıq faciədir. Maraqlıdır, məişət mövzulu və ancaq mürəbbətlər "dəyərlər"i təbliğ edən seriallara on milyonlarla pul ayrıldığı halda, +18 mövzulu bədii filmlərin çəkilməsinə sponsor tapıldığı halda, multfilmərin çəkilməsinə niyə pul ayrılmır? Bir kiçik ölkədə neçə izdman televiziyası olduğu halda niyə bir normal uşaq televiziyası yoxdur?

Bu yöndə telekanalların üzərinə düşən iş o qədər də böyük deyil, sadəcə milli filmlərin fonduna müraciət etmələri kifayətdir. AzTV-nin arxivində də demək olar ki, hamısı var. Üstəlik, "Soyuzmultfilm" in istehsalı və keçmiş SSRİ-nin digər respublikalarında çəkilən multfilmərin dublyaj olunmuş variantları da. Başqa ölkələrdə keçən əsrdə çəkilmiş tərbiyəvi filmlər də az deyil. Bunları niyə efrə vermirlər?

Uşaqların mənəvi-psixoloji tərbiyəsi cəmiyyətin gələcəyini müəyyən edən ən əsas faktordur. Mənəvi cəhətdən sağlam cəmiyyətin formalaşdırılması dövlətin əsas vəzifələrindən biri deyilmir? O halda niyə uzun illərdir həyəcan təbili çalmaqımıza baxmayaraq bu sahədə heç bir tədbir görülmür? Dövlət bu istiqamətdə xüsusi studiya yaradaraq onu maliyyələşdirə bilər və milli filmlərimiz hazırlana bilər. Də-də Qorqud eposundan tutmuş, minlərlə nağıllarımız və folklor nümunələrimiz var ki, hərəsi bir film mövzusu. Müasir həyatdan da tərbiyəvi film ssenariləri yazdırmaq olar və bunlardan yaxşı filmlər hazırlana bilər.

Bir çox ölkələrdə xüsusi mərkəz yaradılıb və bu sahəyə ciddi nəzarət var. Məsələn, Rusiyada ölkədə nümayiş olunacaq filmlər filtdən keçirilir, orada "25-ci kadr" və ya zərərli subliminal mesajlar, ya da mənəvi dəyərlərə zidd təbliğatlar

ya da mənəvi dəyərlərə zidd təbliğatlar

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

varsa xüsusi texnologiya vasitəsilə aşkar olunur və belə filmlərin ölkədə yayımına icazə verilmir.

Bizdə niyə belə bir mərkəz yaradılmır? Biz uşaqlarımızın psixologiyasını niyə öz dəyərlərimiz əsasında qurmağa çalışmırıq, gələcəyimiz olan uşaqları yad dəyərlərin, zərərli təbliğatların cənginə veririk? Sağlam milli genofondun axı təkə fiziki-bioloji cəhətdən olmur, həm də mənəvi-psixoloji cəhətdən olur. Buna görə də dövlət səviyyəsində bu sahədə çox ciddi işlər görülməsi vacibdir.

Düzdür, bunlar həll edilənədək valideynlər nəse etməlidir. Bunun üçün müəyyən imkanlar var. İndi internet əsridir. İnternet portallarında minlərlə multfilm var, onların arasından istənilən qədər əvvəlki dövrdə çəkilmiş sadə multfilmə tapıb uşağa izlətmək olar. Köhnə multfilmərin koleksiyasını DVD diskərdə də almaq olar.

İndi əksər evlərdə smart televizorlar var, internetdə isə yüzlərlə normal multfilm var, yaradıcı, öyrədici videolar var, valideyn onları tapıb uşağı onlara yönəltməlidir. Yəni, valideynlərin bəhanəsi əsassızdır. Sadəcə, valideyn buna vaxtını sərf eləmir, pultu verir uşağın əlinə, oturdur televizoru qabağında ki, qarşısına nə çıxdı baxsın.

Bunun axırı isə yaxşı görünür. Çünki artıq uşaqların siz yox, ecnəbi rejissorlar, psixoloqlar tərbiyə edir, onların psixologiyasını, xarakterini, dəyərlər anlayışını siz yox, onlar müəyyən edir. Necə dəyərlər, uşağınızın "əti" (bədəni) sizindir, "sümüyü" (yəni, beyni) onların.

Artıq belə psixotron terror kampaniyasının tərbiyə edib yetişdiriyi bir nəsil formalaşmış. Valideynlər, müəllimlər bir çox uşaqların niyə zombi kimi hissiz, duyğusuz, aqressiv, eqoist olduğunu anlaya bilmirlər. "Biz axı belə tərbiyə verməmişik, bu uşaq niyə belə oldu?" deyənlərin sayı artır. Bəli, cənablar və xanımlar, tərbiyəni siz verməmisiniz, verdiyinizi güman etmisiniz, tərbiyəni global qüvvələr verib, uşağınızın əlinə verdiyiniz smartfonlar və qarşısında oturduğunuz televizorlar vasitəsilə. Siz sadəcə, buna imkan vermisiniz- bilərəkdən və ya bilməyərəkdən, bunun artıq heç bir fərqi yoxdur.

Seriala, futbola baxmaqdan, sosial şəbəkədə qeybət eləməkdən, tiktokda pozğunlara hədiyyə göndərməkdən vaxtınız qalsa, bir az bu barədə də düşünün- eger əsil valideyn olmaq və sağlam uşaq böyütmək istəyirsinizsə...

İstəmirsinizsə, artıq sizə nəse deməyimizin mənası yoxdur. Nə əkirsinizsə, onu da biçəcəksiniz.

Elçin Bayramlı

Bank kartlarından 8 minə yaxın pul oğurlayan şəxslər yaxalandı...

Paytaxtın Nərimanov, Nəsimi, Yasamal və Suraxanı rayonlarında Bakı şəhər sakini olan 4 nəfərin bank kartlarından müxtəlif vaxtlarda 500, 714, 4590 və 2000 manat olmaqla ümumilikdə 7804 manat vəsaitlərinin oğurlanması barədə polisə məlumatlar daxil olub. Bu barədə SİA-ya Daxili İşlər

Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, polis əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə oğurluq əməllərini törətməkdə şübhəli bilinən Q.Əmirxanov, T.İsmayılov, G.Rəhimova və Ş.Babayeva müəyyən olunaraq saxlanılıb.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

UEFA avrokuboklara yeni qayda gətirir

UEFA növbəti mövsümün əvvəlindən başlayaraq Avropa kuboklarında yeni qayda tətbiq etməyə hazırlaşır. QOL.az xəbər verir ki, bu haqda Almanyanın "Bild" nəşri məlumat yayıb. Bildirilir ki, bu qaydaya əsasən, avrokubokların matçları zamanı hakimlərlə yalnız komandaların kapitanlarının ünsiyyət qurmasına icazə veriləcək. Hazırda belə bir qayda Avro-2024-ün matçlarında da tətbiq edilir.

Eyni zamanda Almaniya Bundesliqası, 2, 3 və 3-cü divizionlarında da bu qayda qüvvəyə minəcək. Kapitandan başqa digər meydan oyunçuları hakimlərlə ünsiyyətə girsə, sarı vərəqə alacaq. UEFA belə bir qaydanı hakimə qarşı mümkün hörmətsizliyin, onun ətrafında sıx toplaşmağın qarşısını almaq məqsədilə verib.

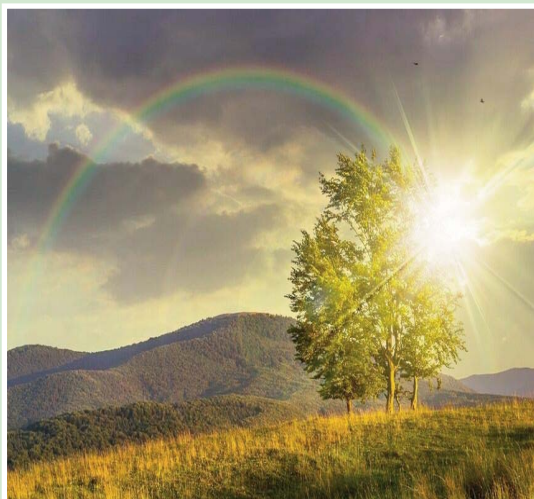

Cem Yılmazdan xəbər var - yaxtasını 55 milyona satıb

Türkiyəli məşhur aktyor Cem Yılmaz yenidən medianın gündəminə gəlib. Türkiyə mətbuatının yazdığına görə, aktyor tədbirdə müxbirlərin suallarını cavablandırarkən yaxtasını satdığını bildirib: "Artıq yaxta sahibi deyiləm, çünki dənizə ayıracaq vaxtım yoxdu. Yaxtadan xilas oldum deyə, bilərəm". Qeyd edək ki, Yılmaz yaxtasını 55 milyon lirəyə satıb.

XƏBƏRDARLIQ: Bu gün 40 dərəcə isti olacaq

cağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər arabil duman olacaq. Mülayim şər q küləyi bəzi yerlərdə arabil güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 22-27° isti, gündüz 35-38°, bəzi yerlərdə 40° isti, dağlarda gecə 11-16° isti, gündüz 20-25° isti olacaq.

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, arabil tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Bu barədə SİA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, gündüz ayrı-ayrı yerlərdə arabil yağış yağacağı, yarımadaanın bəzi yerlərində qısa müddətə intensivləşəcəyi, şimşək çaxacağı ehtimalı var. Mülayim şimal-qərb küləyi esəcək. Havanın temperaturu gecə 21-26° isti, gündüz 31-36° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan aşağı 755 mm civə sütunu olacaq. Nisbi rütubət gecə 60-65 %, gündüz 45-50 % olacaq.

Azərbaycanın əksər rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda arabil yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə qısamüddətli leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı ehtimalı var.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3200